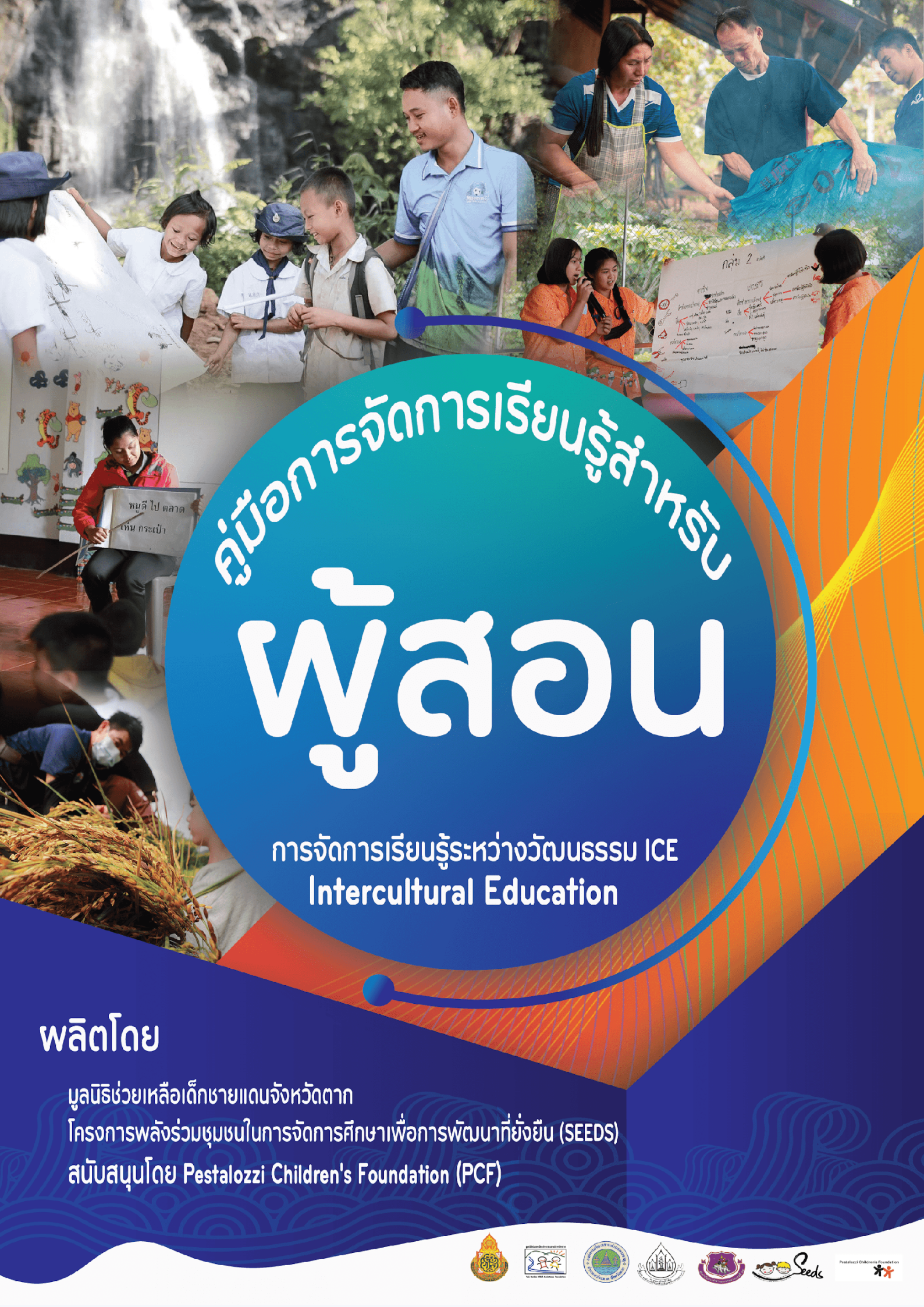

คู่มือการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้สอน

การจัดการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม ICE
Intercultural Education

ผลิตโดย

มูลนิธิช่วยเหลือเด็กชายแดนจังหวัดตาก
โครงการพลักร่วมชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SEEDS)
สนับสนุนโดย Pestalozzi Children's Foundation (PCF)

คำนำ

คู่มือครูเล่มนี้เป็นสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติการ (Active Learning) ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม บทบาทของครูมีหน้าที่เอื้ออำนวยอำนวยความสะดวกให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ โดยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆได้ในเชิงบูรณาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการ นำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

คู่มือครูเล่มนี้ได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการสอนอย่างหลากหลาย หวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของนักเรียนต่อไป

คณะผู้จัดทำ

เนื้อหา	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 โครงการพลังร่วมชุมชน ในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	1
บทที่ 2 แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม	2
2.1 การเรียนการรู้ระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural Education: ICE)	2
2.2 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered Approach)	7
2.3 การจัดการเรียนการสอนแบบปฏิบัติการ (Active Learning)	8
2.4 เพศสภาพ (gender)	13
บทที่ 3 การนำหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมไปใช้	15
3.1 นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมและเพศวิถี	15
3.2 ข้อควรปฏิบัติของผู้สอนหรือผู้เอื้อกิจกรรม ICE	19
3.3 แนวทางในการใช้แผนการจัดการเรียนรู้	19
3.4 โครงสร้างหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้น	22
3.5 สื่อที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม	46
บทที่ 4 แผนการจัดการเรียนรู้	53
4.1 รหัสและคำอธิบายที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้หลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม	53
4.2 ผังมโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม	60
บทที่ 5 เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู	66
5.1 โครงงานและแฟ้มสะสมผลงาน	66
5.2 แบบบันทึกและแบบการประเมินต่างๆ	71
บรรณานุกรม	76

บทที่ 1

บทนำ

1.1 โครงการพลังร่วมชุมชน ในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เด็กชาติพันธุ์ผู้หญิงและเด็กผู้ชายในชายแดนไทย-เมียนมา เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพสอดคล้องกับภาษา และวัฒนธรรมอย่างจำกัด เนื่องจากสังคมไทยยังคงมีความอคติกับกลุ่มชาติพันธุ์ การถูกเลือกปฏิบัติ ทำให้เด็กชาติพันธุ์ผู้หญิงและผู้ชายขาดความตระหนักในตนเองและขาดความมั่นใจในอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง สืบเนื่องจาก หลักสูตรการเรียนการสอนยังไม่มีบรรจุเรื่องการศึกษาระหว่างวัฒนธรรมที่ส่งเสริมความตระหนักและความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม ครูและครูผู้รู้ยังต้องการพัฒนาศักยภาพในการจัดการสอนแบบปฏิบัติการ ที่มีเนื้อหาการเรียนรู้อะหว่างวัฒนธรรมรวมถึงเพศสภาพในโรงเรียน ขาดการสนับสนุนด้านเทคนิคสำหรับการพัฒนา หลักสูตรการสอนภาษาแม่ในโรงเรียนหรือชุมชนและคู่มือในการสอนภาษาแม่ และครูผู้รู้ด้านภาษาแม่มักยังต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพในการจัดการสอนภาษาแม่ที่มีเน้นกระบวนการสอนแบบปฏิบัติการรวมถึงเพศสภาพในโรงเรียน

ด้วยเหตุผล ดังกล่าวข้างต้น ทางโครงการพลังร่วมชุมชน ในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นโครงการที่ดำเนินงานโดยมูลนิธิช่วยเหลือเด็กชายแดนจังหวัดตาก ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากมูลนิธิหมู่บ้านเด็กเพชดาตื้อซี และได้ดำเนินการประสานความร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดตาก เขต 2 องค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุ และองค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุผาแดง รวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาและด้านวัฒนธรรม ในการขับเคลื่อนการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและเพื่อให้เด็กชาติพันธุ์ผู้หญิงและผู้ชายเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพที่สอดคล้องกับภาษาและวัฒนธรรม

เป้าหมาย (IMPACT)

เด็กชาติพันธุ์ผู้หญิงและผู้ชายในสังคมพหุวัฒนธรรมสามารถดำรงชีวิตและพัฒนาศักยภาพของตนเองท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างเป็นสุข

เป้าประสงค์/ผลลัพธ์ (OUTCOME)

เด็กชาติพันธุ์ผู้หญิงและผู้ชายในพื้นที่จังหวัดตาก ชายแดนไทย-เมียนมา เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพสอดคล้องกับภาษาและวัฒนธรรม

ผลผลิต/แนวทางการดำเนินงาน (OUTPUT)

1. การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระหว่างวัฒนธรรม และบรรจุในช่วงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของโรงเรียน
2. ครูในโรงเรียนและครูผู้ชุมชนได้รับพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนแบบปฏิบัติการที่มีเนื้อหาการเรียนรู้อะหว่างวัฒนธรรมในโรงเรียน
3. การพัฒนาหลักสูตรภาษาแม่กะเหรี่ยงและแบบเรียนภาษาคะฉิ่นกับม้งในพื้นที่โรงเรียนเป้าหมาย
4. การพัฒนาครูภาษาแม่ในการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนแบบปฏิบัติการและการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมในการเรียนรู้ภาษาแม่

บทที่ 2

แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม

2.1 การเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural Education: ICE)

ก่อนที่เราจะไปทำความรู้จักกับการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมเรามาทำความรู้จักกับคำว่าสังคมพหุวัฒนธรรมข้ามวัฒนธรรม และระหว่างวัฒนธรรม มีความแตกต่างกันอย่างไร

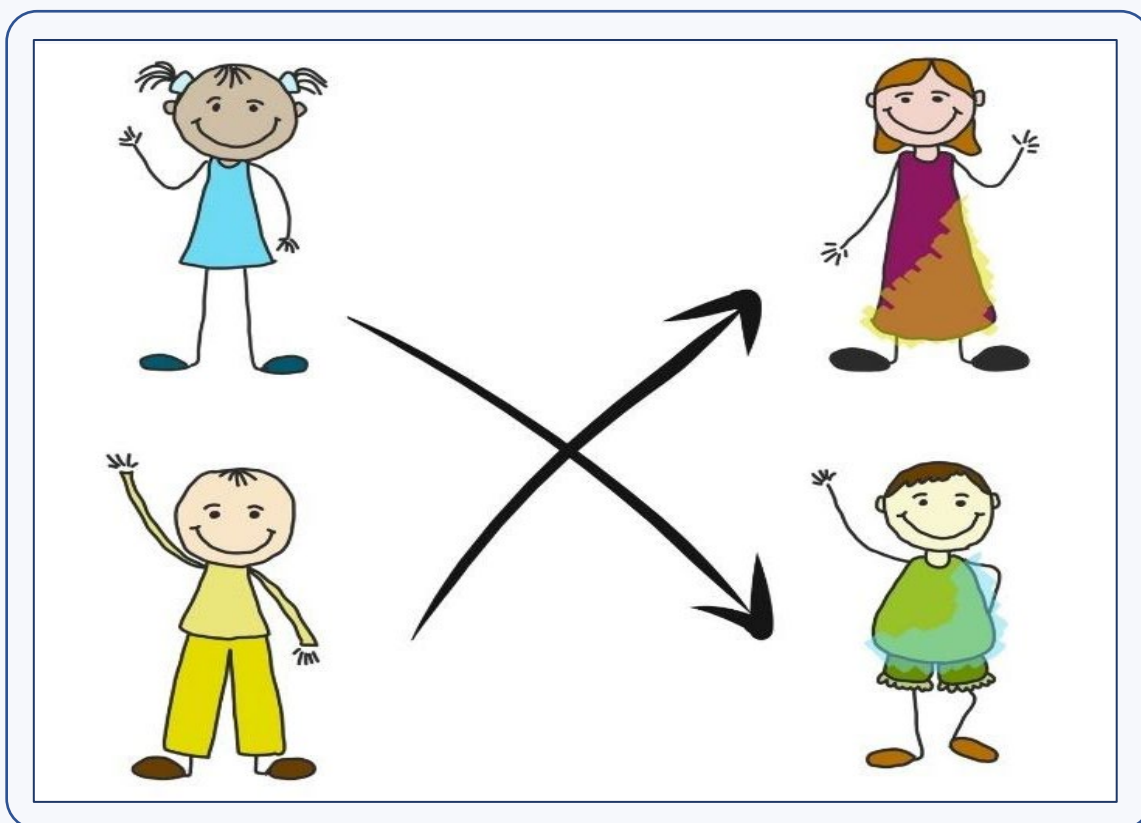
Multicultural: สังคมพหุวัฒนธรรม

ในชุมชนพหุวัฒนธรรม (ความหลากหลายทางวัฒนธรรม), เราอาศัยอยู่ร่วมกัน เราให้ความสำคัญกับความอดทน และร่วมชื่นชมในเรื่องอาหาร เครื่องแต่งกาย เพลง การเต้นรำ การละเล่น และการแสดงออกทางวัฒนธรรมอื่น ๆ ซึ่งจะมีปฏิสัมพันธ์ในระดับผิวเผินและเป็นไปอย่างสุภาพ ชุมชนพหุวัฒนธรรมอาจรวมหมายถึง

- สังคมที่ยอมรับในความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างเท่าเทียม
- วัฒนธรรมที่แตกต่างกันมีความเข้าใจกันโดยอาจจะอยู่ร่วมกันหรือในบางเวลาก็ต่างคนต่างอยู่
- บ่อยครั้งที่มีการเฉลิมฉลองร่วมกันอย่างผิวเผินในประเพณี, อาหาร และงานเทศกาลโดยไม่ได้เรียนรู้
- ไม่มีการระบุเจาะจงในเรื่องของความแตกต่างทางอำนาจและไม่ได้รับอนุญาตในการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างกลุ่ม มีแนวโน้มเพียงแค่การเป็นตัวแทนเท่านั้น (ไม่กลุ่มใดเป็นกลุ่มอำนาจนำและ ไม่มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างกลุ่ม)

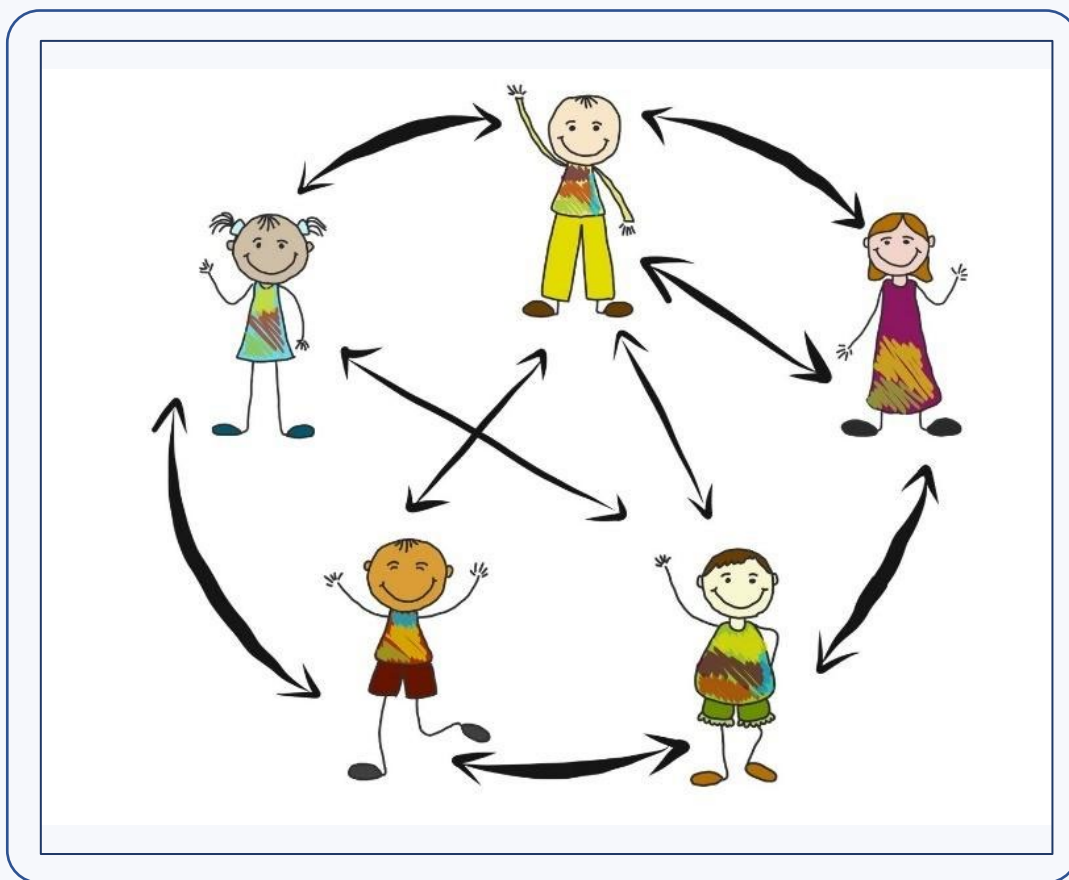
Cross-cultural: ข้ามวัฒนธรรม

ในชุมชนข้ามวัฒนธรรม มีการข้ามขอบเขตกันอยู่บ้าง เราพยายามสร้างสะพานของความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนทางวัฒนธรรมโดยการแบ่งปัน รับฟัง เรียนรู้และเปิดโอกาสในการเปลี่ยนแปลง ซึ่งต้องมีความตั้งใจและแผนงานการศึกษารองรับในการสร้างชุมชน นอกจากนี้ยัง หมายรวมถึง

- วัฒนธรรมที่แตกต่างกันตั้งแต่ 2 ขึ้นไป
- บ่อยครั้งที่มีการเปรียบเทียบหรือมีความแตกต่างจากวัฒนธรรมอื่น ๆ และมีหนึ่งวัฒนธรรมที่ถือว่าดีหรือด้อยกว่าวัฒนธรรมอื่น ๆ
- ไม่มีการระบุเจาะจงในเรื่องของความแตกต่างทางอำนาจ และมีขอบเขตที่จำกัดสำหรับการเรียนรู้หรือแลกเปลี่ยนระหว่างวัฒนธรรม
- อาจจะมีเข้าใจหรือการยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรมแต่ในขณะเดียวกันก็มีการจัดการในทางที่ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคลและกลุ่มคน

Intercultural: ระหว่างวัฒนธรรม

ในชุมชนระหว่างวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันมีการแลกเปลี่ยนและมีความเท่าเทียม โครงสร้างทางสังคมของเราและการปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันนั้นถูกกำหนดโดยความยุติธรรมการมีส่วนร่วม ความเคารพ ความเสมอภาค ความเข้าใจ การยอมรับ อิสรภาพ ความหลากหลาย การสร้างสันติภาพและการ เคารพผลอง ชุมชนระหว่างวัฒนธรรมหวังที่จะพาเราไปลึกกว่าแบบพหุวัฒนธรรม หรือข้ามวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังหมายถึง

- มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและระหว่างกัน
- ผู้คนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมมีการปฏิสัมพันธ์ เรียนรู้และเติบโตไปด้วยกันมีการแลกเปลี่ยน เกิดการเปลี่ยนแปลงและหล่อหลอมจากประสบการณ์ของกันและกัน
- มุ่งเน้นไปที่การสร้างความสัมพันธ์ (ไม่ใช่การเอาชีวิตรอด) การเชื่อมต่อกันเป็นไปอย่างลึกซึ้ง การปฏิสัมพันธ์ การประสานความร่วมมือ เคารพและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
- ไม่มีใครถูกทอดทิ้งในกระบวนการระหว่างวัฒนธรรม: บางคนจะเกิดการตรวจสอบวัฒนธรรมของตัวเองอย่างลึกซึ้ง บางคนเกิดการเปลี่ยนแปลงผ่านการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และหลาย ๆ คนเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมในการอยู่ร่วมกันในชุมชน
- ความไม่สมดุลของเชื้อชาติและอำนาจทางวัฒนธรรมได้รับการแก้ไข ผู้คนสามารถเรียนรู้จากกันและกันและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของทุกคน

การเรียนรู้ทางวัฒนธรรม (Intercultural Education) หมายถึงการกล่าวถึงหัวข้อของความสัมพันธ์ของความหลากหลายทางวัฒนธรรม ในด้านการศึกษาโดยมีจุดมุ่งหมายเนื้อหาและแนวทางการศึกษาในระดับต่าง ๆ ของระบบการศึกษา

การเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม (ICE) เป็นแนวคิดการสอน โดยการกำหนดเป้าหมายและเนื้อหาการศึกษาซึ่งเป็นมาตรฐานที่ได้มาจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก UNCRC (มาตรา 2 ข้อ 28, 29 และ 30) ร่วมด้วยเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าประสงค์ที่ 4.7 (SDG 4.7) มาตรฐานเหล่านี้ได้กำหนดให้การศึกษาต้องดำเนินการในลักษณะที่ส่งเสริมความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความสงบสุขและความอดทนอดกลั้น และเคารพซึ่งความหลากหลายทางวัฒนธรรม รวมถึงการศึกษาด้านสิทธิเด็กซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญของการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและสร้างรากฐานของวัฒนธรรมเพื่อสันติภาพและการไม่ใช้ความรุนแรง และเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ซึ่งแนวทางมาตรฐานของยูเนสโกในการศึกษาระหว่างวัฒนธรรม (แก้ไขในปี 2549) ที่วางเกณฑ์และกำหนดกรอบและข้อมูลพื้นฐานและแนวทางในประเด็นสำคัญและวัตถุประสงค์ของการศึกษาระหว่างวัฒนธรรม ดังนี้

หลักการของ UNESCO ข้อที่ 1: การศึกษาระหว่างวัฒนธรรมเคารพซึ่งอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของผู้เรียน ผ่านการให้การศึกษาที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับวัฒนธรรมและตอบสนองต่อทุกคน

หลักการของ UNESCO ข้อที่ 2: การศึกษาระหว่างวัฒนธรรมให้ผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้ทางวัฒนธรรม ทักษะคิตีและทักษะที่จำเป็น เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันและเต็มที่ในสังคม

หลักการของ UNESCO ข้อที่ 3: การศึกษาระหว่างวัฒนธรรมให้ผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้ทางวัฒนธรรม ทักษะคิตีและทักษะที่ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการแสดงออกซึ่งความเคารพ ความเข้าใจและความสมานฉันท์ระหว่างบุคคล กลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มสังคม กลุ่มวัฒนธรรม กลุ่มศาสนา และชาติต่างๆ

เนื้อหาในการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม

สามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวตนและความเกี่ยวพัน (Identity and Belonging) หรือขั้น I เป็นการเรียนรู้ความเป็นตัวตนที่มีความเกี่ยวพันกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเอง ตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคล ชุมชนชาติพันธุ์ เพศวิถี ตลอดจนประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน

2. ความเหมือนและความแตกต่าง (Similarity and Difference) หรือขั้น I-You เป็นการเรียนรู้ความเหมือนและความต่างในความหลากหลายทางวัฒนธรรม สามารถสื่อสารความเป็นอัตลักษณ์ของตัวเอง และเรียนรู้ เข้าใจ เคารพอัตลักษณ์ของผู้อื่น

3. สิทธิมนุษยชนและความรับผิดชอบ (Human Rights and Responsibilities) หรือขั้น You เป็นการเรียนรู้สิทธิและหน้าที่ของปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก สามารถประยุกต์ใช้ด้วยความคำนึงสิทธิและความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเองและเคารพให้เกียรติผู้อื่น

4. การเลือกปฏิบัติและความเท่าเทียม (Discrimination and Equality) หรือขั้น You-We เป็นการเรียนรู้ผลกระทบจากการเลือกปฏิบัติและแสวงหาแนวทางในการออกแบบการทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความเท่าเทียม ทั้งทางเชื้อชาติ ศาสนา เพศ วัย สีมืด รูปร่าง หน้าตา สรีระทางร่างกายและฐานะทางเศรษฐกิจ

5. สันติภาพและความขัดแย้ง (Peace and Conflict) หรือขั้น We เป็นนำศักยภาพของตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความหลากหลายวัฒนธรรมได้อย่างสันติ

ดังนั้นการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เป็นกระบวนการศึกษาเรียนรู้อัตลักษณ์วัฒนธรรมที่มีความแตกต่าง ซึ่งวัฒนธรรมมิได้หมายถึงเพียงเสื้อผ้า หัตถกรรม ภาษา อาหาร ดนตรี ศิลปวัฒนธรรม การละเล่นเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความคิด ความเชื่อ ความคิดเห็นทั้งในระดับส่วนปัจเจกบุคคลและกลุ่มคน กลุ่มเชื้อชาติหรือแม้แต่กลุ่มองค์กร กระบวนการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนจะเริ่มต้นจากการเรียนรู้ทำความเข้าใจในระดับบุคคล I-Level จากนั้นจะเชื่อมไปสู่การเรียนรู้ผู้อื่น You-Level และเชื่อมไปยังกลุ่มคน กลุ่มองค์กรซึ่งรวมกันโดยมีเป้าหมายร่วมกัน We-Level ทั้งนี้กระบวนการเรียนรู้จะผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เชื่อมร้อยเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการรับรู้ นำไปสู่การตระหนักรู้ และเกิดเป็นความภาคภูมิใจ สร้างความเชื่อมั่นในอัตลักษณ์ตัวตนของตนเอง เรียนรู้ เคารพรู้จักตัวเองและการเชื่อมสู่การเรียนรู้ เคารพ เข้าใจผู้อื่นตระหนักรู้เห็นคุณค่าความแตกต่างในแต่ละวัฒนธรรม เปิดใจในการเรียนรู้รวมทั้งการสื่อสารเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ (คณะทำงาน ICE-PLA ประเทศไทย: 2553)

สรุป การเรียนการรู้ระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural Education: ICE) การจัดการศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ให้ความสำคัญกับบริบทและวัฒนธรรมท้องถิ่นของผู้เรียนทุกคน และสามารถบูรณาการได้กับทุกสาระวิชา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้าน อัตลักษณ์ ความเชื่อ วิถีวัฒนธรรม จนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ในขณะเดียวกันก็มีความพร้อมในการเรียนรู้การให้ความเคารพ ยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม และสามารถสื่อสาร อธิบายตัวตนได้อย่างมั่นใจและเหมาะสม

2.2 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered Approach)

การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ได้รับอิทธิพลมาจากสองแนวคิดหลัก คือ แนวคิดแรกปรัชญา Constructivism หรือ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เชื่อว่าการเรียนรู้เป็น กระบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับ ความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม เป็นปรัชญาที่มีข้อสันนิษฐานว่า ความรู้ไม่สามารถแยกจากความอยากรู้ ความรู้ ได้มาจากการสร้างเพื่ออธิบาย จึงเน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง ดังนั้นการ ยึดแนว Constructivism จึงเชื่อว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เอง ผ่านการลงมือปฏิบัติและจะทำให้ความรู้ที่ได้ อยู่ในความทรงจำของผู้เรียนไปได้อย่างยาวนาน และแนวคิดที่สอง คือ ปรัชญาจากกลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) ที่เชื่อว่า การเรียนรู้ไม่ได้หมายถึง การที่ทำให้ผู้เรียน รู้วิชาการเท่านั้น แต่ต้องทำให้มีจิตวิญญาณ มีเจตคติที่ดี และมีคุณธรรม โดยพัฒนาเป็นองค์รวม (holistic) การเรียนรู้ เกิดจากการค้นพบความหมายของสิ่งที่เรียนด้วย ตนเอง เป็นปัจจัยภายในตัวผู้เรียนผู้สอนจึงต้องรับรู้ในเบื้องต้นว่าผู้เรียนสามารถนำตนเอง พึ่งพาตนเองได้และ มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ดังนั้นการเรียนการสอนจึงต้องให้อิสระภาพแก่ผู้เรียน ในการสร้างสรรค์ด้วยตนเอง ไม่บีบบังคับหรือบงการชีวิตของผู้เรียนให้เป็นไปตามแนวทางที่ผู้สอนต้องการ

2.2.1 องค์ประกอบของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- 1) ผู้เรียนกับผู้สอน คือ นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ต่างๆ จากผู้สอน
- 2) ผู้เรียนกับผู้เรียน คือ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์จากเพื่อนร่วมชั้น
- 3) ผู้เรียนกับวัสดุอุปกรณ์ คือ นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ จากสื่อการเรียนการสอน เช่น หนังสือ ใบความรู้วีดิทัศน์โทรทัศน์ที่ผู้สอนจัดให้เพื่อใช้เป็นสื่อการสอน
- 4) ผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม คือ นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ต่างๆจากสิ่งต่างๆรอบตัว เช่น ป้ายนิเทศที่อยู่ข้างทางธรรมชาติที่อยู่รอบตัว หรือคำบอกเล่าของผู้ใหญ่ เป็นต้น ซึ่งแนวคิดทฤษฎีนี้ ทำให้ มองเห็นว่า แท้จริงแล้ว การเรียนรู้ของเด็กมิได้เกิดจากผู้สอนแต่ผู้เดียว แต่เกิดจากส่วนอื่นๆ ด้วย ผู้สอนเป็น เพียง 1 ใน 4 ของแหล่งความรู้ หรือเป็นผู้ให้ความรู้แก่เด็กประมาณ 25 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นเอง

2.2.2 หลักสำคัญของการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- 1) ความต้องการหรือความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากที่สุด
- 3) เน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง หมายความว่าให้สามารถเรียนรู้จาก ประสบการณ์ในสภาพความเป็นจริง สามารถวิจัยเชิงปฏิบัติการ และสืบค้นหาความรู้ด้วยตนเอง
- 4) เป็นการพึ่งพาตนเอง เพื่อให้เกิดทักษะที่จะนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน และสามารถ เข้าใจวิธีการเรียนรู้ของตนได้ คือรู้วิธีคิดของตนเองและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนวิธีคิดอย่างเหมาะสม ไม่เน้นที่ การจดจำเพียงเนื้อหา

5) เน้นการประเมินตนเอง เดิมผู้สอนเป็นผู้ประเมิน การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองได้ชัดเจนขึ้น รู้จุดเด่นจุดด้อยและพร้อมที่จะปรับปรุงหรือพัฒนาตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การประเมินในส่วนนี้เป็นการประเมินตามสภาพจริงและใช้แฟ้มสะสมผลงาน

6) เน้นความร่วมมือ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน

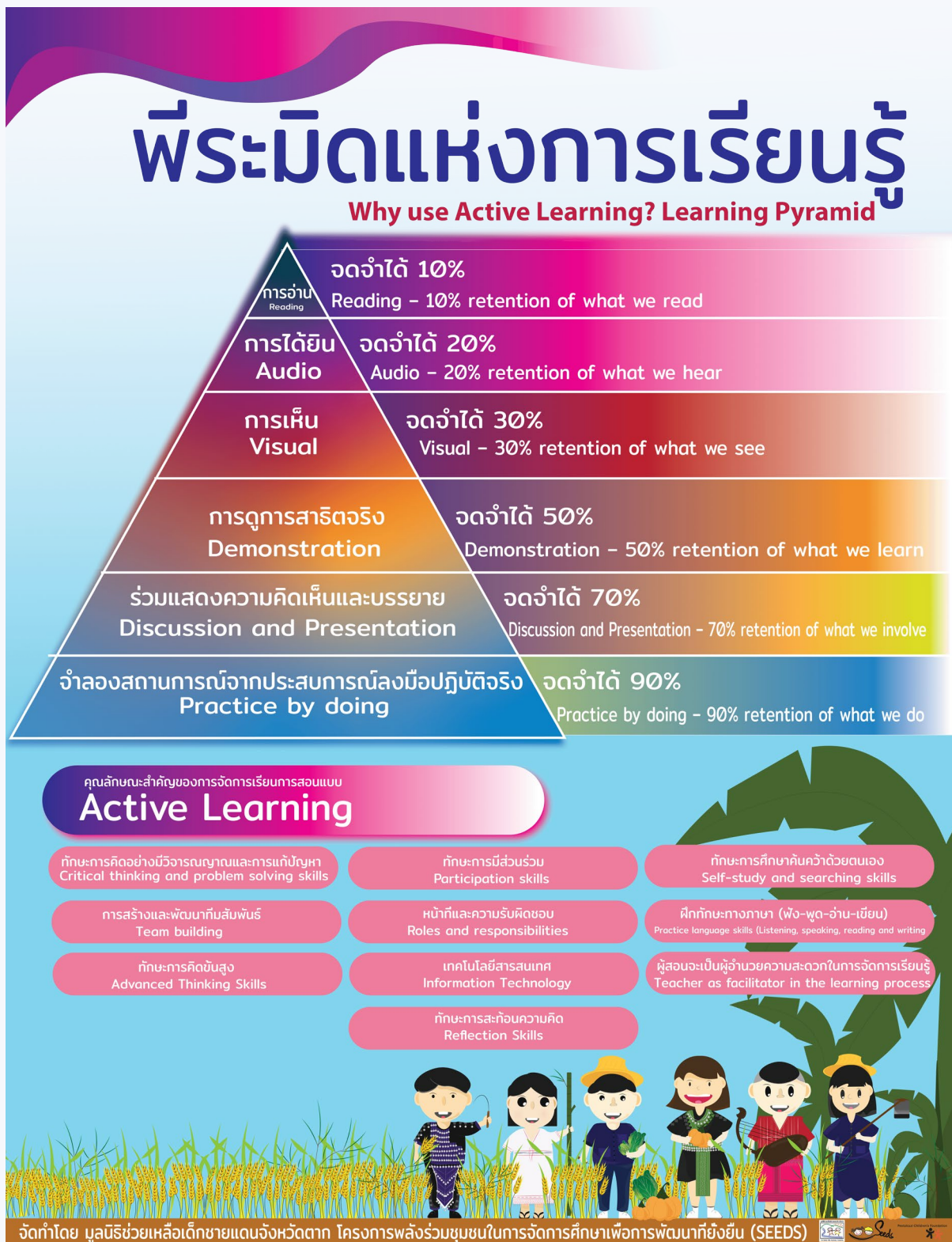
7) เน้นรูปแบบการเรียนรู้ซึ่งอาจจัดได้ทั้งในรูปแบบกลุ่มหรือเป็นรายบุคคล

สรุป การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นหลักโดยจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล มีวิธีการที่หลากหลาย ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดสาระที่จะเรียนรู้ ทำกิจกรรม และลงมือปฏิบัติจริง จนค้นพบข้อความรู้และวิธีการปฏิบัติด้วยตนเอง จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2.3 การจัดการเรียนการสอนแบบปฏิบัติการ (Active Learning)

Active Learning เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรค์ทางปัญญา (Constructivism) หรือ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ หรือ การลงมือทำซึ่งความรู้ที่เกิดขึ้น เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้การเรียนรู้โดยการอ่าน, การเขียน, การโต้ตอบ, การวิเคราะห์ปัญหา อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์, การสังเคราะห์, และการประเมินค่า

2.3.1 ทำไมต้องเรียนรู้แบบปฏิบัติการ (Active Learning): พีระมิดแห่งการเรียนรู้

- การเรียนรู้โดยการอ่านท่องจำผู้เรียนจะจำได้ในสิ่งที่เรียนได้เพียง 10%
- การเรียนรู้โดยการฟังบรรยายเพียงอย่างเดียวโดยที่ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้เมื่อเวลาผ่านไปผู้เรียนจะจำได้เพียง 20%
- หากในการเรียนการสอนผู้เรียนมีโอกาสได้เห็นภาพประกอบด้วยก็จะทำให้ผลการเรียนรู้คงอยู่ได้เพิ่มขึ้นเป็น 30%
- กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเพิ่มขึ้น เช่น การให้ดูภาพยนตร์การสาธิตจัดนิทรรศการให้ผู้เรียนได้ดูรวมทั้งการนำผู้เรียนไปทัศนศึกษาหรือดูงาน ก็ทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเป็น 50%
- การให้ผู้เรียนมีบทบาทในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์จนเกิดความรู้ความเข้าใจนำไปประยุกต์ใช้สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าหรือ สร้างสรรค์สิ่งต่างๆ และพัฒนาตนเองเต็มความสามารถ รวมถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เขาได้มีโอกาสร่วมอภิปรายให้มีโอกาสฝึกทักษะการสื่อสาร ทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้น 70%
- การนำเสนองานทางวิชาการ เรียนรู้ในสถานการณ์จำลอง ทั้งมีการฝึกปฏิบัติในสภาพจริง มีการเชื่อมโยงกับสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ผลการเรียนรู้เกิดขึ้นถึง 90%

2.3.2 ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning

- 1) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical thinking and problem-solving skills) เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมองได้แก่การคิดการแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
- 2) ทักษะการมีส่วนร่วม (Participation skills) เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด
- 3) ทักษะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Self-study and searching skills) ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ และจัดระบบการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
- 4) การสร้างและพัฒนาทีมสัมพันธ์ (Team building) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกันหรือร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน
- 5) หน้าที่และความรับผิดชอบ (Roles and responsibilities) ผู้เรียนเรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกับการมีวินัยในการทำงานการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ
- 6) ฝึกทักษะทางภาษา (ฟัง-พูด-อ่าน-เขียน) (Practice language skills (Listening, speaking, reading, and writing) เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่านพูดฟังคิดอย่างลุ่มลึก ผู้เรียนจะเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 7) ทักษะการคิดขั้นสูง (Advanced Thinking Skills หรือ Higher Order Thinking) เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นทักษะการคิดขั้นสูง ผู้เรียนมีการคิดการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหา หรือสถานการณ์นั้น อย่างมีประสิทธิภาพ

8) เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศและหลักการความคิดรวบยอด

9) ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง (Teacher as facilitator in the learning process)

10) ทักษะการสะท้อนความคิด (Reflection Skills) ความรู้เกิดจากประสบการณ์การสร้างองค์ความรู้และการสรุปบทวนของผู้เรียน

2.3.3 บทบาทของผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางของ Active Learning

1) สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน

2) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นพลวัต ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมรวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

3) จัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน

4) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ท้าทาย และให้โอกาสผู้เรียนได้รับวิธีการสอนที่หลากหลาย

5) วางแผนเกี่ยวกับเวลาในการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ทั้งในส่วนของเนื้อหา และกิจกรรม

6) ครูผู้สอนต้องใจกว้าง ยอมรับในความสามารถในการแสดงออก และความคิดของผู้เรียน

2.3.4 ตัวอย่างเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมทั้งสามารถใช้ได้กับนักเรียนทุกระดับ ทั้งการเรียนรู้เป็นรายบุคคล การเรียนรู้แบบกลุ่มเล็ก และการเรียนรู้แบบกลุ่มใหญ่ McKinney (2008) ได้เสนอตัวอย่างรูปแบบหรือเทคนิค การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบ Active Learning ได้ดี ได้แก่

1) การเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิด (Think-Pair-Share) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนคิดเกี่ยวกับประเด็นที่กำหนดแต่ละคน ประมาณ 2-3 นาที (Think) จากนั้นให้แลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนอีกคน 3-5 นาที (Pair) และนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด (Share)

2) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative learning group) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยจัดเป็นกลุ่มๆ ละ 3-6 คน

3) การเรียนรู้แบบทบทวนโดยผู้เรียน (Student-led review sessions) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้และพิจารณาข้อสงสัยต่าง ๆ ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูจะคอยช่วยเหลือกรณีที่มีปัญหา

4) การเรียนรู้แบบใช้เกม (Games) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนนำเกมเข้าบูรณาการในการเรียนการสอน ซึ่งใช้ได้ทั้งในขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน การสอน การมอบหมายงาน และหรือขั้นการประเมินผล

5) การเรียนรู้แบบวิเคราะห์วิดีโอ (Analysis or reactions to videos) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ดูวิดีโอ 5-20 นาที แล้วให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น หรือสะท้อนความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ดู อาจโดยวิธีการพูดโต้ตอบกัน การเขียน หรือ การร่วมกันสรุปเป็นรายกลุ่ม

6) การเรียนรู้แบบโต้วาที (Student debates) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์และการเรียนรู้ เพื่อยืนยันแนวคิดของตนเองหรือกลุ่ม

7) การเรียนรู้แบบผู้เรียนสร้างแบบทดสอบ (Student generated exam questions) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสร้างแบบทดสอบจากสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว

8) การเรียนรู้แบบกระบวนการวิจัย (Mini-research proposals or project) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่อิงกระบวนการวิจัย โดยให้ผู้เรียนกำหนดหัวข้อที่ต้องการเรียนรู้ วางแผนการเรียนรู้ เรียนรู้ตามแผน สรุปความรู้หรือสร้างผลงาน และสะท้อนความคิดในสิ่งที่ได้เรียนรู้ หรืออาจเรียกว่าการสอนแบบโครงงาน (project-based learning) หรือ การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning)

9) การเรียนรู้แบบกรณีศึกษา (Case study analysis) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้อ่านกรณีตัวอย่างที่ต้องการศึกษา จากนั้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือแนวทางแก้ปัญหาภายในกลุ่มแล้วนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด

10) การเรียนรู้แบบการเขียนบันทึก (Keeping journals or logs) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้พบเห็น หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน รวมทั้งเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับบันทึกที่เขียน

11) การเรียนรู้แบบการเขียนจดหมายข่าว (Write and produce a newsletter) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนร่วมกันผลิตจดหมายข่าว อันประกอบด้วย บทความ ข้อมูลสารสนเทศ ข่าวสาร และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แล้วแจกจ่ายไปยังบุคคลอื่นๆ

12) การเรียนรู้แบบแผนผังความคิด (Concept mapping) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนออกแบบแผนผังความคิด เพื่อนำเสนอความคิดรวบยอด และความเชื่อมโยงกันของกรอบความคิด โดยการใช้เส้นเป็นตัวเชื่อมโยง อาจจัดทำเป็นรายบุคคลหรืองานกลุ่ม แล้วนำเสนอผลงานต่อผู้เรียนอื่น ๆ จากนั้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคนอื่นได้ซักถามและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

สรุป การจัดการเรียนการสอนแบบปฏิบัติการ (Active Learning) เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ กระตุ้น หรืออำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้น โดยกระบวนการคิดขั้นสูง กล่าวคือ ผู้เรียนมีการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่าจากสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความหมายและนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 เพศสภาพ (gender)

2.4.1 ทำความเข้าใจเกี่ยวกับคำศัพท์และความหมายที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “เพศสภาพ”

ในแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้

- 1) เพศสรีระ (sex) หรือ เพศกำเนิด คือ โครงสร้างทางสรีรวิทยาที่แสดงออกให้เห็นว่าเป็นเพศหญิง เพศชาย เป็นสิ่งที่ธรรมชาติมอบมาให้แต่กำเนิด
- 2) เพศสภาพ (gender) คือ เพศที่สังคมกำหนดบทบาทหน้าที่ให้เมื่อร่างกายเกิดมาเป็นหญิงหรือเกิดมาเป็นชาย โดยสังคมและวัฒนธรรมได้หล่อหลอมบทบาทหน้าที่ของความหญิง และความ เป็นชายไว้แตกต่างกัน เช่นในครอบครัว สังคมกำหนดว่า ผู้ชายเป็นช้างเท้าหน้า ผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลัง ทั้งนี้ รวมถึง เกย์ กะเทย ทอม ดี ที่มีบทบาททางเพศแตกต่างกัน
- 3) เพศวิถี (sexuality) คือ ค่านิยม บรรทัดฐานและระบบวิธีคิด วิธีปฏิบัติ การแสดงออกเกี่ยวกับความปรารถนาทางเพศ คู่รัก ชีวิตคู่ ที่มีความสัมพันธ์กับสังคมและวัฒนธรรม
- 4) อัตลักษณ์ทางเพศ (gender identity) คือ การที่สังคมกำหนดหรือหล่อหลอมลักษณะเฉพาะให้ความเป็นหญิงและชาย เช่น สังคมกำหนดว่า “เป็นชายต้องอดทน อย่าให้ใครเห็นน้ำตา” “ผู้ชายเป็นช้างเท้าหน้า ผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลัง” เป็นต้น
- 5) บทบาทหญิงชายหรือบทบาททางเพศ (gender role) คือ บทบาทที่สังคมกำหนดต่อความเป็นหญิงความเป็นชาย ทั้งนี้บทบาทหญิงชายเปลี่ยนแปลงไปตามที่สังคมและวัฒนธรรมนั้นเห็นว่ามี ความเหมาะสม เช่นชายไทยมีค่านิยมว่าต้องมีหน้าที่ในการเลี้ยงดูครอบครัวชายแท้ต้องแข็งแรง อดทน ใจกล้า เป็นผู้นำ ผู้หญิงต้องเป็น “กุลสตรี” “ตีนก่อน นอนทีหลัง” เป็นต้น โดยบทบาทหญิงชายแต่ละช่วงวัยเปลี่ยนแปลงไปไม่เหมือนกัน

2.4.2 หลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมที่สอดแทรกเพศวิถีศึกษา

หลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมที่สอดแทรกเพศวิถีศึกษา เป็นการจัดการเรียนรู้ให้กับ เด็กและเยาวชน ทั้งในแง่ความนึกคิด อารมณ์ กายภาพ และสังคม เพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กและเยาวชน ได้มีความรู้ ทักษะ ทศนคติและค่านิยมที่ช่วยส่งเสริมสุขภาพ สุขภาวะ และศักดิ์ศรีอย่างสมบูรณ์ พัฒนา สัมพันธภาพทางสังคมและความสัมพันธ์ทางเพศที่เคารพซึ่งกันและกัน คำนึงถึงผลกระทบจากการตัดสินใจของ ตนต่อสุขภาวะของตนเองและผู้อื่น อีกทั้งเข้าใจและสามารถปกป้องสิทธิของตนเองได้อย่างยั่งยืนตลอดชีวิต

เนื้อหาเพศวิถีศึกษาที่สอดแทรกในหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม

จากการวิเคราะห์สถานการณ์เพศสภาพในพื้นที่โครงการSEEDS สามารถออกแบบและพัฒนาเนื้อหาเพศวิถีศึกษาที่สอดแทรกในหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมในระดับการเรียนรู้ทั้ง 5 ชั้น ได้ตามตารางดังต่อไปนี้

ระดับชั้น	ความคิดรวบยอด	เนื้อหาเพศวิถีศึกษา
ตัวตนและความเกี่ยวพัน	ความเป็นตัวตนที่มีความเกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของตนเองตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคลชุมชนชาติพันธุ์เพศ วิถีตลอดจนประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน	เพศวิถี (รสนิยมทางเพศ) และเพศสรีระ การดูแลปกป้องร่างกาย (คืออะไร ประเภท ค้นหาตนเองในประเด็นของเพศวิถี)
ความเหมือนและความต่าง	ความเหมือนและความต่างในความหลากหลายทางวัฒนธรรมสามารถสื่อสาร ความเป็นอัตลักษณ์ของตัวเองและ เรียนรู้เข้าใจและเคารพอัตลักษณ์ของผู้อื่น	ความหลากหลายทางเพศ (ประเภทของเพศ สภาพและเพศสรีระคืออะไร มีความเหมือน และความต่างกัน อย่างไร สนทนากับเพศต่างๆ)
สิทธิมนุษยชนและความรับผิดชอบ	สิทธิและหน้าที่ของปฏิกิริยาว่าด้วยสิทธิ มนุษยชนและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก สามารถประยุกต์ใช้ด้วยความคำนึงสิทธิ และความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ ของตนเองและเคารพให้เกียรติผู้อื่น	สิทธิความหลากหลายทางเพศ (คืออะไร ความสำคัญว่าด้วยเรื่องอะไรบ้าง) ความหลากหลายทางเพศ (เพศกับอาชีพ)
การเลือกปฏิบัติและความเท่าเทียม	ผลกระทบจากการเลือกปฏิบัติและแสวงหา แนวทางในการออกแบบการทำงาน ร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความ เท่าเทียมทั้งทางเชื้อชาติ ศาสนา เพศ วัย สีมิว รูปร่าง หน้าตา สรีระทางร่างกาย และฐานะ ทางเศรษฐกิจ	การกีดกันและเลือกปฏิบัติทางเพศ (โอกาสเข้าถึงทรัพยากรทางเพศ ความเสมอภาคในการตัดสินใจ) การล้อเลียนทางเพศ (ลักษณะ ผลกระทบ)
สันติภาพและความขัดแย้ง	การทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความ หลากหลายวัฒนธรรมได้อย่างสันติ	ความตระหนักความเสมอภาคทางเพศ ร่วมรณรงค์สิทธิความหลากหลายทางเพศ

บทที่ 3

การนำหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมไปใช้

การนำหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมไปใช้ในโรงเรียน สามารถแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 เรื่อง ได้แก่ 1. นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมและเพศวิถี 2. ข้อควรปฏิบัติของผู้สอน หรือผู้เอื้อกิจกรรม ICE 3. แนวทางในการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ 4. โครงสร้างหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้น 5. สื่อที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมและเพศวิถี

ลำดับ	คำศัพท์	นิยามคำศัพท์
1	การเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม	การจัดการศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ให้มีความสำคัญกับบริบทและวัฒนธรรมท้องถิ่นของ ผู้เรียนทุกคน และสามารถบูรณาการได้กับทุกสาระวิชา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้าน อัตลักษณ์ ความเชื่อ วิถีวัฒนธรรมจนเกิดความภาคภูมิใจในตนเองในขณะเดียวกันก็มีความพร้อมในการเรียนรู้การให้ความเคารพ ยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม และสามารถสื่อสาร อธิบายตัวตนได้อย่างมั่นใจและเหมาะสม
2	การวิเคราะห์ศักยภาพตนเอง	เป็นการวิเคราะห์ศักยภาพตนเอง ตามความรู้ ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ และตามเพศวิถีของผู้เรียน ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นบนฐานของประเด็นทางวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน
3	การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์	การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ (Creative Communication) เป็น กระบวนการทางความคิดที่ผ่านการกลั่นกรองอย่างมีลำดับขั้นตอน โดยถูกสร้างขึ้นจากองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้า ประสบการณ์ชีวิต การระดมความคิด จากสภาพแวดล้อม และทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวนำมาผสมผสานจนลงตัวตามวัตถุประสงค์หรือโจทย์ที่ได้รับมา และนำความคิดที่ได้นำเสนอออกมาในรูปแบบของการสื่อสารต่าง ๆ ตามที่ผู้เรียนตั้งใจไว้
4	การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม	การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural Communication) เป็นการปฏิสัมพันธ์แบบเห็นหน้าที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลที่มาจากวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม การรับรู้อารมณ์และกระบวนการแสดงออก ซึ่งพฤติกรรมในการมีปฏิสัมพันธ์ทั้งการส่งข่าวสารและการรับข่าวสารทั้งที่เป็นวัจนภาษาและอวัจนภาษาระหว่างบุคคลที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน
5	การสื่อสารอย่างสันติ	การสื่อสารอย่างสันติ (Nonviolent Communication) เป็นเครื่องมือสำหรับการเข้าใจตนเองและผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งไม่ว่าจะในความสัมพันธ์ส่วนบุคคล ชุมชน องค์กรเพื่อสังคม หรือองค์กรธุรกิจ ซึ่งการสื่อสารอย่างสันติมีหลักความกรุณาเป็นพื้นฐาน หัวใจหลัก คือ การกระทำ

		ทุกอย่างของมนุษย์นั้น เป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการเบื้องต้น เมื่อเรามีความเข้าใจและรับรู้ความต้องการของทุก ๆ ฝ่ายในปัญหาความขัดแย้ง เราจะสามารถทั้งแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีได้
6	ตัวตนและความเกี่ยวพัน	ความเป็นตัวตนที่มีความเกี่ยวพัน กับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของตนเอง ตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคล ชุมชน ชาติพันธุ์ เพศวิถี ตลอดจนประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน
7	อัตลักษณ์ความเป็นตัวตน	อัตลักษณ์ความเป็นตัวตน คือ การตอบคำถามที่ถามว่า “ฉันเป็นใคร” ซึ่งคำตอบสำหรับคำถามนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง กล่าวคือ เป็นลักษณะเฉพาะแต่ละบุคคลที่ไม่ตายตัว โดยขึ้นอยู่กับการณ์อยู่และพัฒนาการของภาพรวมทางสังคมและบริบททางประวัติศาสตร์ของแต่ละคน
8	อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม	อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม คือ ตัวตนหรือคุณลักษณะเฉพาะทางด้านภาษา เชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม ของบุคคลหรือกลุ่มคน ซึ่งมีลักษณะที่โดดเด่น ไม่เหมือนกับบุคคลหรือสังคมอื่น ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง โดยแต่ละกลุ่ม/ชุมชนนั้นก็จะมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับลักษณะของชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ
9	อัตลักษณ์ทางเพศ	อัตลักษณ์ทางเพศ (gender identity) เป็นความรู้สึกว่าตนเองเป็นชายหรือหญิง หรือเพศอื่นๆ โดยอาจสอดคล้องกับเพศตอนแรกเกิดหรือไม่ก็ได้ และส่วนใหญ่ มักเกิดตั้งแต่อายุ 2-3 ปี
10	ความเหมือน ความต่าง	ความเหมือนและความต่างในความหลากหลายทางวัฒนธรรมสามารถสื่อสารความเป็นอัตลักษณ์ของตนเองและเรียนรู้เข้าใจและเคารพอัตลักษณ์ของผู้อื่น
11	ความหลากหลายทางวัฒนธรรม	ความหลากหลายทางวัฒนธรรมคือการที่สังคมหนึ่งๆมีความ แตกต่างทางเชื้อชาติ และวัฒนธรรมดำรงอยู่ซึ่งแต่ละวัฒนธรรมมีพลังในตัวเองไม่ถูกทำลายหรือตกอยู่ใต้อิทธิพลของวัฒนธรรมอื่น
12	ความหลากหลายทางเพศ	ความหลากหลายทางเพศหรือที่สังคมไทยยังเรียกว่า “เพศที่สาม” เช่น เกย์ (gay) เลสเบี้ยน (lesbian) ไบ (bisexual) คนข้ามเพศ(transgender) และ intersex เป็นต้น
13	ชาติพันธุ์นิยม	ชาติพันธุ์นิยม คือ ทศนคติของกลุ่มคนที่เชื่อว่าชาติพันธุ์ของตนเป็นศูนย์กลางหรือ วัฒนธรรมของตนเองเป็นใหญ่ และเชื่อว่ากลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองมีวัฒนธรรมที่ดีกว่าของคนชาติอื่นหรือวัฒนธรรมของคนชาติอื่นๆ ซึ่งจะให้เกิดความรู้สึกของการดูถูกเพราะเชื่อว่าวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองเป็นสิ่งที่ถูกต้องและ วัฒนธรรมของกลุ่มอื่นที่ทำแตกต่างไปจะผิดหมด
14	ชาติพันธุ์สัมพันธ์	ชาติพันธุ์สัมพันธ์ เป็นองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ในมิติทาง ประวัติศาสตร์ ทางการเมือง ทางวัฒนธรรม และความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ ทาง สังคมกับคนกลุ่มอื่นในบริบททางรัฐชาติสมัยใหม่ เป็นศาสตร์ที่มีความสำคัญต่อ

		การสร้างความเข้าใจต่อคุณค่าของวัฒนธรรม ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และลดอคติที่มีต่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นชนกลุ่มน้อย อันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมพหุวัฒนธรรม และการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งตระหนักถึงศักยภาพของภูมิปัญญาท้องถิ่น และการปรับตัวของกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายในประเทศไทย และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ท่ามกลางอิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์
15	สังคมพหุวัฒนธรรม	สังคมพหุวัฒนธรรม หมายถึง สังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา วิถีชีวิต ความคิดและวิถีปฏิบัติของกลุ่มชนในสังคมนั้น ๆ เพื่อแสวงหาชีวิตที่ดีอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขสามัคคีและการเปิดรับการไหลบ่าทางวัฒนธรรม
16	สิทธิเด็ก	อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก สิทธิที่เด็กทุกคนได้รับมาตั้งแต่เกิด 4 ประเภท ได้แก่ สิทธิที่จะมีชีวิตอยู่รอด สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา และสิทธิที่จะมีส่วนร่วม
17	สิทธิมนุษยชน	สิทธิมนุษยชน (Human Right) หมายถึง สิทธิที่มนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรอง ทั้งความคิดและการกระทำที่ไม่มีการล่วงละเมิดได้โดยได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และสนธิสัญญาระหว่างประเทศ
18	สิทธิความหลากหลายทางเพศ	สิทธิความหลากหลายทางเพศ เป็นสิทธิที่มนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ไม่ว่าจะรวยหรือจน มีสิทธิที่จะเลือกเพศของตนเอง ได้โดยอาจสอดคล้องกับเพศตอนแรกเกิดหรือไม่ก็ได้
19	การเลือกปฏิบัติและความเท่าเทียม	ผลกระทบจากการเลือกปฏิบัติและแสวงหาแนวทางในการออกแบบการทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความเท่าเทียมทั้งทางเชื้อชาติ ศาสนา เพศ วัย สีสัน รูปร่าง หน้าตา สรีระทางร่างกายและฐานะทางเศรษฐกิจ
20	การทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความเท่าเทียม	การทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความเท่าเทียมโดยการแบ่งกลุ่มตามความสนใจตามความถนัดของผู้เรียนโดยที่ไม่มีการเลือกปฏิบัติทั้งทางเชื้อชาติ ศาสนา เพศ วัย สีสัน รูปร่าง หน้าตา สรีระทางร่างกายและฐานะทางเศรษฐกิจ

21	อคติ	อคติ คือ ‘ทางที่ไม่ควรดำเนิน ความลำเอียง’ ซึ่งอคติมักมีพื้นฐานมาจากลักษณะแนวคิดแบบเหมารวม (Stereotype) มากกว่าการยอมรับในความแตกต่างหรือบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะร้ายหรือดีอคติเป็นทางลัดสู่ความใจร้อนในการตัดสินใจหรือขาดการวิเคราะห์ที่เหมาะสม
22	การตีตรา	การตีตรา คือการที่สังคมไม่เห็นด้วยกับลักษณะของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือความเชื่อของบุคคลหรือกลุ่มคนซึ่งขัดกับวัฒนธรรมหรือแบบแผนที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป การตีตราจากสังคมยังนำไปสู่การถูกมองข้ามหรือแบ่งแยก ซึ่งความหมายถึงการที่ลักษณะหรือความเชื่อของบุคคลหรือกลุ่มคนใดทำให้เขาเหล่านั้นถูกแบ่งแยกหรือกีดกันออกไปจากคนกลุ่มใหญ่ในสังคม
23	การเหมารวม	การเหมารวม (stereotype) คือทัศนคติจากประสบการณ์ที่เคยเจอ ซึ่งคนกลุ่มหนึ่งมีต่อคนอีกกลุ่มหนึ่ง เช่น เชื้อชาติ ศาสนา การเมือง เพศ ไปจนถึงกลุ่มวัฒนธรรมย่อยของสังคม จนกลายเป็นมาตรฐานในการตัดสิน และเชื่อไปว่าพวกเขาเป็นแบบนั้นเหมือนกันหมด ทั้งที่ยังไม่รู้จักตัวตนจริงๆ โดยอาจเป็นได้ทั้งในทางที่ดี และไม่ดี แต่แนวคิดของการเหมารวมส่วนใหญ่มักมาพร้อมอคติ จนกลายเป็นการเหมารวมยก่ง ที่ไม่ค่อยยุติธรรมกับบางคนที่ไม่ได้เป็นแบบนั้นเสมอไป
24	การเลือกปฏิบัติ	การเลือกปฏิบัติ หมายถึง การกระทำหรือไม่กระทำการใดอันเป็นการแบ่งแยกกีดกัน หรือจำกัดสิทธิ ประโยชน์ใด ๆ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม
25	สันติภาพและความขัดแย้ง	ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ในศักยภาพของตนเองและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความหลากหลายวัฒนธรรมปราศจากภาวะความรุนแรงทางตรง ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง และความรุนแรงทางวัฒนธรรม
26	การสื่อสารโดยคำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเพศวิถี	การสื่อสารโดยคำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเพศวิถี เป็นกระบวนการทางความคิดที่ผ่านการกลั่นกรองอย่างมีลำดับขั้นตอน โดยถูกสร้างขึ้นจากองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้า ประสบการณ์ชีวิต การระดมความคิด จากสภาพแวดล้อม และทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวนำมาผสมผสานจนลงตัวตามวัตถุประสงค์ และนำความคิดที่ได้นำเสนอออกมาในรูปแบบของการสื่อสารต่าง ๆ บนความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเพศวิถี ตามที่ผู้สร้างสรรค์ตั้งใจไว้
27	เพศวิถี	เพศวิถี (sexual orientation) เป็นความรู้สึทางอารมณ์หรือความสนใจทางเพศต่อบุคคลหนึ่ง ซึ่งบุคคลนั้นอาจเป็นเพศเดียวกัน (homosexuality) เพศตรงกันข้าม (heterosexuality) ทั้งสองเพศ (bisexuality) หรือไม่ฝักใจทางเพศ (asexuality) ก็ได้

28	เพศสภาพ	เพศสภาพ เพศทางสังคม (gender) ความเป็นชายหรือหญิงที่มาจากความรู้สึกส่วนตัว ซึ่งได้รับผลมาจากปัจจัยทางสังคม ดังนั้นอาจไม่จำเป็นต้องตรงกับเพศทางชีววิทยา และอาจเปลี่ยนแปลงได้
----	---------	--

3.2 ข้อควรปฏิบัติของผู้สอนหรือผู้เอื้อกิจกรรม ICE

3.2.1 ผู้สอนจะต้องเอื้อกระบวนการแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมให้ชัดเจนและออกคำสั่งของแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนไม่เกิดความสับสนในขั้นตอนการเรียนรู้

3.2.2 หลังจากผู้สอนเอื้อกระบวนการของกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ผู้สอนเปิดพื้นที่การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในการแลกเปลี่ยนซักถามข้อสงสัย

3.2.3 การนำอภิปราย ควรใช้คำถามที่ชัดเจน โดยคำถามนั้นจะต้องเป็นคำถามที่เข้าใจง่าย ไม่กระทบบจิตใจกับผู้เรียน และเชื่อมโยงกับกิจกรรมหรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างกิจกรรมกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม

3.3 แนวทางในการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

คู่มือครูเล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ครูใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ซึ่งในหลักสูตรได้มีการแบ่งหน่วยการเรียนรู้ออกเป็น 5 หน่วยการเรียนรู้ สามารถใช้คู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องตัวตนและความเกี่ยวพัน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องความเหมือนและความต่าง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องสิทธิมนุษยชนและความรับผิดชอบ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องการเลือกปฏิบัติและความเท่าเทียม หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องสันติภาพและความขัดแย้ง

ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะแบ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบด้วยชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ ตัวชี้วัดหน่วยหลัก ความคิดรวบยอด สารการเรียนรู้ สมรรถนะการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม หน่วยการจัดการเรียนรู้อย่อย และจำนวนชั่วโมง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.1 ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ลำดับที่ของหน่วยการเรียนรู้ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ และเวลาเรียน เช่น แผนการจัดการเรียนรู้: การเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ตัวตนและความเกี่ยวพัน ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 7 ชั่วโมง

3.3.2 ตัวชี้วัดหน่วยการเรียนรู้หลัก เป็นตัวชี้วัดที่ใช้ตรวจสอบนักเรียนหลังจากเรียนจบเนื้อหาที่นำเสนอในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ

3.3.3 ความคิดรวบยอด เป็นการบรรยายกรอบความคิดหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยผู้สอนได้ระบุความคิดรวบยอดของเนื้อหาที่เรียนทักษะหรือกระบวนการทางภาษาที่ฝึก และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติภาระงานตามตัวชี้วัด

3.3.4 สารการเรียนรู้ เป็นหัวข้อย่อยที่นำมาจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับสาระหลักของการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม

3.3.5 สมรรถนะการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม เป็นส่วนที่บอกสมรรถนะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนภายหลังจากเรียนจบในแต่ละแผน ทั้งในด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ด้านทักษะ/กระบวนการ ซึ่งสอดคล้องสัมพันธ์กับตัวชี้วัดหน่วยการเรียนรู้หลักและเนื้อหาในการแผนการจัดการเรียนรู้ นั้นๆ

3.3.6 หน่วยการจัดการเรียนรู้ย่อย ซึ่งประกอบด้วย ตัวชี้วัดของหน่วยย่อย สารการเรียนรู้ของหน่วยย่อย วัตถุประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ขั้นสรุป ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ ชิ้นงาน และการวัดและประเมินผล ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ตัวชี้วัดของหน่วยย่อย เป็นตัวชี้วัดที่ใช้ตรวจสอบนักเรียนหลังจากเรียนจบเนื้อหาที่นำเสนอในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ย่อยนั้น ๆ

2) สารการเรียนรู้ของหน่วยย่อย เป็นหัวข้อย่อยที่นำมาจัดการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการจัดการเรียนรู้ย่อยนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับสาระหลักของการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม

3) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ เป็นส่วนที่บอกจุดประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนภายหลังจากเรียนจบในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ย่อย ทั้งในด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ด้านทักษะ/กระบวนการ ซึ่งสอดคล้องสัมพันธ์กับตัวชี้วัดหน่วยการเรียนรู้หลักและเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ย่อยนั้น

4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ เป็นการเสนอแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เนื้อหาในแต่ละเรื่อง เพื่อให้ครูสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วย กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นสรุป

5) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นสิ่งที่ผู้สอนหรือผู้เฝ้ากระบวนการควรระมัดระวังในการสอน ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ การตั้งคำถามหรือการแลกเปลี่ยน

6) อุปกรณ์ เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ย่อย เช่น ดินสอ กาว กรรไกร กระดาษ A4

7) สื่อการเรียนรู้ เป็นสื่อการเรียนรู้ทุกประเภทที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ซึ่งมีทั้งสื่อธรรมชาติ สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่อบุคคล

8) ชิ้นงาน ผลผลิตที่ได้จากการปฏิบัติงาน เช่น ภาพวาด ใบงาน เป็นต้น หรือการปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึง กระบวนการทำงานอย่างชัดเจน เช่น การพูด การรายงานปากเปล่า การอ่าน การแสดง บทบาทสมมติ เป็นต้น

9) การวัดและประเมินผล เป็นการตรวจสอบผลการจัดการเรียนรู้ว่าหลังจากจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว นักเรียนมีพัฒนาการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามเป้าหมายที่คาดหวังหรือไม่ และมีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนา ปรับปรุง ส่งเสริมในด้านใดบ้าง

10) บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่ให้ครูบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอะไรเกิดขึ้นบ้าง และข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

3.3.7 จำนวนชั่วโมง เวลาเรียนควรกำหนดให้เหมาะสมและเพียงพอกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาให้นักเรียน มีความสามารถตามที่ระบุไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

นอกจากนี้ยังอำนวยความสะดวกให้กับครู โดยจัดทำเอกสารและความรู้เสริมสำหรับครู ได้แก่ โครงงาน แฟ้มสะสมผลงาน แบบบันทึกและแบบประเมิน

3.4 โครงสร้างหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้น

โครงสร้างหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม KSA (ระดับประถมศึกษาตอนปลาย)

ระดับ	หน่วยการเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	ตัวชี้วัด วิชาสังคม	ตัวชี้วัด ICE+gender	หน่วยการเรียนรู้ย่อย	จำนวนชั่วโมง	Knowledge (ความรู้)	Skill (ทักษะ)	Attitude (ทัศนคติ)
I	ตัวตนและความเกี่ยวพัน	ความเป็นตัวตนที่มีความเกี่ยวพันกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเอง ตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคล ชุมชน ชาติพันธุ์ เพศวิถี ตลอดจนประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน	ป.4 ส 4.2 ป.4/1 อธิบายการตั้งหลักแหล่ง และพัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์ โดยสังเขป ส 4.2 ป.4/2 ยกตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่นที่แสดงพัฒนาการของมนุษยชาติในดินแดนไทย	ป.4 1.อธิบายความหมายและความสำคัญของอัตลักษณ์ตนเอง ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเอง (ค้นหาความเป็นตัวตนในประเด็นวัฒนธรรมและเพศวิถี ครอบครัว ชุมชน ชนเผ่า ประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) โดยสังเขป 2.ยกตัวอย่างเรื่องราวความเป็น	1.บทพจน์ที่มาของความเป็นตัวตน 2.อัตลักษณ์ความเป็นตัวตน 3.อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม	7	ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเอง ครอบครัว เพศวิถี ชุมชน ชนเผ่า รวมถึงประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียนได้	ผู้เรียนมีทักษะในการสื่อสารอธิบายความหมายและความสำคัญของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเอง ครอบครัว เพศวิถี ชุมชน ชนเผ่า รวมถึงประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน	ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเอง ครอบครัว เพศวิถี ชุมชน ชนเผ่า รวมถึงประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียนได้

				อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติ ศาสตร์ความเป็นมาของตนเอง (ตนเอง ครอบครัว ชุมชน ชนเผ่า ประเด็น วัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) ได้อย่างชัดเจน					
			ป.5 ส 4.2 ป.5/1 อธิบายอิทธิพลของอารยธรรมอินเดียและจีนที่มีต่อไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยสังเขป ส 4.2 ป.5/2 อภิปรายอิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติต่อสังคมไทยปัจจุบัน โดยสังเขป	ป.5 1.อธิบายความสำคัญ อิทธิพลของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประวัติ ศาสตร์ ความเป็นมา และเพศวิถี ที่ส่งผลต่อตนเอง (ครอบครัว ชุมชน ชนเผ่าประเด็น วัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) โดยสังเขป	1.บทบาทอิทธิพลอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม 2.อิทธิพลของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมตนเองและเพศวิถี 3.ศึกษาอิทธิพลลักษณะทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อประเด็นวัฒนธรรม	7	ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของอิทธิพลจากอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาและเพศวิถีที่ส่งผลต่อตนเอง (ครอบครัว ชุมชน ชนเผ่า ประเด็น วัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียนได้	ผู้เรียนมีทักษะการอภิปรายและเชื่อมโยงอิทธิพลของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาและเพศวิถีที่ส่งผลต่อตนเอง (ครอบครัว ชุมชน ชนเผ่า ประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน	ผู้เรียนเข้าใจและตระหนักในอิทธิพลจากอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ความเป็นมาและเพศวิถีที่ส่งผลต่อตนเอง (ครอบครัว ชุมชน ชนเผ่า ประเด็น วัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน)

				2.อภิปรายอิทธิพลของอัตลักษณ์ประวัติศาสตร์ทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อตนเอง (วัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) โดยสังเขป					
			ป.6 ส 4.1 ป.6/1 อธิบายความสำคัญของวิธี การทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์อย่างง่าย ส 4.1 ป.6/2 นำเสนอข้อมูลจากหลักฐานที่หลากหลายในการทำความเข้าใจเรื่องราวลำคัญในอดีต	ป.6 1.อธิบายขั้นตอนการศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเอง (วัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) โดยสังเขป 2.นำเสนอข้อมูลร่างความคิดในการศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและ	1.ทบทวนขั้นตอนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม 2. ศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม 3.ขั้นตอนการศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม 4.นำเสนอข้อมูลการศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์	7	ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเอง (ประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) อย่างสร้างสรรค์ ได้	ผู้เรียนมีทักษะในการสื่อสารขั้นตอนของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเอง (ประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) อย่างสร้างสรรค์	ผู้เรียนมีความตระหนักและให้ความสำคัญกับการเรียนรู้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเอง (ประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน)

				ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของ ตนเองอย่างสร้าง สรรค์ (ประเด็น วัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) โดยสังเขป					
I- YOU	ความ เหมือน และความ ต่าง	ความเหมือน และความต่าง ในความหลากหลายทาง วัฒนธรรมสามารถ สื่อสารความ เป็นอัตลักษณ์ของ ตัวเองและ เรียนรู้เข้าใจ และเคารพ อัตลักษณ์ของผู้อื่น	ป.4 ส 4.1 ป.4/4 อธิบายความ แตกต่างทาง วัฒนธรรมของกลุ่ม คนในท้องถิ่น	ป.4 1.อธิบายความ เหมือนและความ ต่างของสังคม พหุวัฒนธรรม ชาติพันธุ์นิยม ชาติพันธุ์สัมพันธ์ และความหลากหลายทางเพศโดย สังเขป	1.ความเหมือน และความต่าง ของสังคม พหุวัฒนธรรม 2.ชาติพันธุ์นิยม ชาติพันธุ์สัมพันธ์ 3.รูปแบบการ สื่อสารบนสังคม พหุวัฒนธรรม	6	ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความ เหมือนและความ ต่างของสังคม พหุวัฒนธรรม ชาติพันธุ์นิยม ชาติพันธุ์สัมพันธ์ และความหลากหลายทางเพศ	ผู้เรียนมีทักษะการ สื่อสารในประเด็น ความเหมือนและ ความต่างของสังคม พหุวัฒนธรรม ชาติพันธุ์นิยมและ ชาติพันธุ์สัมพันธ์ และความหลากหลายทางเพศ	ผู้เรียนมีความภูมิใจ ในความเหมือนและ ความต่างของสังคม พหุวัฒนธรรม ชาติพันธุ์นิยม ชาติพันธุ์สัมพันธ์ และความหลากหลายทางเพศ

				2.ยกตัวอย่างเรื่องราวของสังคมพหุวัฒนธรรมชาติพันธุ์นิยมและชาติพันธุ์สัมพันธ์ได้อย่างชัดเจน 3.อธิบายรูปแบบการสื่อสารและยกตัวอย่างประกอบได้โดยสังเขป			ยกตัวอย่างประกอบได้		
				ป.5 1.อธิบายความเหมือนของชาติพันธุ์ เพศตนเองชาติพันธุ์และเพศอื่น ๆ ในพื้นที่บริบทสังคมของผู้เรียนโดยสังเขป 2.อธิบายความต่างของชาติพันธุ์และเพศตนเอง	1.ทบทวนความเหมือนและความต่างของชาติพันธุ์และเพศตนเอง 2.ทบทวนความเหมือนและความต่างของชาติพันธุ์และเพศอื่น ๆ 3.รูปแบบการสื่อสารใน	6	ผู้เรียนผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเหมือนความต่างของชาติพันธุ์และเพศตนเองกับชาติพันธุ์และเพศอื่นๆ รวมถึงความแตกต่างของรูปแบบการสื่อสารในพื้นที่บริบทสังคมของผู้เรียนและ	ผู้เรียนมีทักษะการสื่อสารในวัฒนธรรมปัจเจกของตนเองและกลุ่มคนในวัฒนธรรมของตนเอง	ผู้เรียนเปิดใจรับฟังความเหมือนความต่างของชาติพันธุ์และเพศตนเองกับชาติพันธุ์และเพศอื่นๆ และรูปแบบของการสื่อสารในวัฒนธรรมปัจเจกของตนเองและกลุ่มคนในวัฒนธรรมของตนเอง

				กับชาติพันธุ์และ เพศอื่น ๆ ในพื้นที่ บริบทสังคมของ ผู้เรียนโดยสังเขป 3.อธิบายรูปแบบ การสื่อสารใน วัฒนธรรมปัจเจก ของตนเองและ กลุ่มคนใน วัฒนธรรมของ ตนเองพร้อมยก ตัวอย่างประกอบ โดยสังเขป	วัฒนธรรมของ ตนเอง 4.ความเหมือน และความต่าง ของประเด็น ทางวัฒนธรรม		ยกตัวอย่าง ประกอบได้		
			ป.6 ส 4.1 ป.6/4 อธิบายคุณค่าทาง วัฒนธรรมที่แตก ต่างกันระหว่างกลุ่ม คนในสังคมไทย ส 4.1 ป.6/5 ติดตามข้อมูลข่าว สารเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เลือกรับและใช้	ป.6 1.อธิบายความ สำคัญและคุณค่า ของวัฒนธรรมที่มี ความเหมือนกัน ของวัฒนธรรม และเพศตนเอง กับวัฒนธรรม และเพศอื่น ๆ โดยสังเขป	1.ความสำคัญ และคุณค่าของ วัฒนธรรมที่มี ความเหมือนและ ความต่างกัน 2.ความเหมือน และความต่าง ของชาติพันธุ์ 3.รูปแบบการ สื่อสารของ วัฒนธรรมอื่น	6	ผู้เรียนผู้เรียนมี ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความ สำคัญและคุณค่า ของวัฒนธรรมที่มี ความเหมือนและ ความต่างกันของ วัฒนธรรมและเพศ ตนเองกับ วัฒนธรรมและเพศ อื่น ๆ ได้	ผู้เรียนมีทักษะการ สื่อสารและนำเสนอ ข้อมูลคุณค่าทาง วัฒนธรรมมีความ เหมือนและความต่าง ของวัฒนธรรมและ เพศตนเองกับ วัฒนธรรมและ เพศอื่นๆ	ผู้เรียนยอมรับ วัฒนธรรมที่มีความ เหมือนและความต่าง ของวัฒนธรรมและ เพศตนเองกับ วัฒนธรรมและเพศ อื่น ๆ

			ข้อมูลข่าวสารในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	2.อธิบายความสำคัญและคุณค่าของวัฒนธรรมที่มีความต่างของวัฒนธรรมและเพศตนเองกับวัฒนธรรมและเพศอื่น ๆ โดยสังเขป 3.นำเสนอรูปแบบการสื่อสารของวัฒนธรรมอื่น ๆ อย่างน้อย 1 วัฒนธรรมและยกตัวอย่างประกอบโดยสังเขป	4.ความเหมือนและความต่างของประเด็นทางวัฒนธรรม				
YOU	สิทธิมนุษยชนและความรับผิดชอบ	สิทธิและหน้าที่ของปฎิญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กสามารถประยุกต์ใช้ด้วยความ คำนึง	ป.4 ส 2.1 ป.4/1 ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน	ป.4 1.วิเคราะห์สิทธิขั้นพื้นฐานที่เด็กทุกคนพึงจะได้รับตามหลักสิทธิเด็กและความหลากหลายทางเพศ	1.สิทธิเด็กขั้นพื้นฐาน 2.การวิเคราะห์ศักยภาพตนเอง 3.การปฏิบัติหน้าที่ตามวิถีวัฒนธรรม	7	1.ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายสิทธิขั้นพื้นฐานที่เด็กทุกคนพึงจะได้รับตามหลักสิทธิเด็กและความหลากหลายทางเพศได้	1.ผู้เรียนมีทักษะการวิเคราะห์สิทธิขั้นพื้นฐานที่เด็กทุกคนพึงจะได้รับตามหลักสิทธิเด็กและความหลากหลายทางเพศได้ 2.ผู้เรียนมีทักษะในการใช้เครื่องมือสำหรับการ	ผู้เรียนภูมิใจในศักยภาพของตนเองและพร้อมปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามวิถีประชาธิปไตยในฐานะสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

		สิทธิและความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเองและเคารพให้เกียรติผู้อื่น	ส 2.1 ป.4/2 ปฏิบัติตนในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ส 2.1 ป.4/3 วิเคราะห์สิทธิขั้นพื้นฐานที่เด็กทุกคนพึงได้รับตามกฎหมาย	2.วิเคราะห์ศักยภาพของตนเอง (ความรู้ความสามารถความถนัด ตามเพศวิถี) ได้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (บนฐานของประเด็นทางวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) 3.ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละคนตามวิถีวัฒนธรรมและวิถีประชาธิปไตยในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน			2.ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือการวิเคราะห์ศักยภาพของตนเอง (ความรู้ความสามารถความถนัดตามเพศวิถี)ได้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (บนฐานของประเด็นทางวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน)	วิเคราะห์ศักยภาพของตนเอง (ความรู้ความสามารถความถนัด ตามเพศวิถี) ได้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (บนฐานของประเด็นทางวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน)	
			ป.5 ส 4.1 ป.5/1 ยกตัวอย่าง	ป.5 1.เสนอวิธีการปกป้องคุ้มครองตนเองหรือผู้อื่น	1.วิธีการปกป้องคุ้มครองตนเองหรือผู้อื่น	7	1.ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายความสำคัญหลัก	1.ผู้เรียนมีทักษะในการเสนอวิธีการปกป้องคุ้มครองตนเองหรือผู้อื่นจากการ	ผู้เรียนเปิดใจยอมรับศักยภาพของตนเองและผู้อื่น

			และปฏิบัติตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี ส 4.1 ป.5/2 เสนอวิธีการปกป้องคุ้มครองตนเองหรือผู้อื่นจากการละเมิดสิทธิเด็ก	จากการละเมิดสิทธิเด็กและสิทธิความหลากหลายทางเพศ 2.การวิเคราะห์ศักยภาพของตนเอง (ความรู้ความสามารถ ความถนัด ตามเพศวิถี) ได้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (บนฐานของประเด็นทางวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) 3.ยกตัวอย่างและปฏิบัติตามสถานภาพ บทบาทสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี	2.การค้นหาคำศัพท์ของตนเอง 3.บทบาทสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี		การของสิทธิเด็กและสิทธิความหลากหลายทางเพศพร้อมยกตัวอย่างได้ 2.ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือการวิเคราะห์ศักยภาพของตนเอง (ความรู้ความสามารถ ความถนัด ตามเพศวิถี) ได้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (บนฐานของประเด็นทางวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน)	ละเมิดสิทธิเด็กและสิทธิความหลากหลายทางเพศได้ 2.ผู้เรียนมีทักษะในการอธิบายศักยภาพของตนเองและผู้อื่น (ความรู้ ความสามารถ ความถนัด ตามเพศวิถี) ได้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (บนฐานของประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน)	พร้อมปฏิบัติตามสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ สิทธิความหลากหลายทางเพศและหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี
--	--	--	--	---	--	--	--	---	---

			ป.6 ส 4.1 ป.6/1 ปฏิบัติตาม กฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับชีวิต ประจำวันของ ครอบครัวและ ชุมชน	1.เสนอวิธีการ ปกป้องคุ้มครอง เด็กจากการ ละเมิดสิทธิเด็ก และสิทธิความ หลากหลายทาง เพศในระดับ โรงเรียนได้ 2.วิเคราะห์ ศักยภาพของ ตนเอง (ความรู้ ความสามารถ ความถนัด ตามเพศวิถี) ได้ในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น (พื้นฐานของ ประเด็นทาง วัฒนธรรมของ แต่ละโรงเรียน) 3.ยกตัวอย่างและ ปฏิบัติตาม	1.วิธีการปกป้อง คุ้มครองเด็กใน โรงเรียน 2. การค้นหา ศักยภาพตนเอง 3.ปฏิบัติตาม กฎหมายที่เกี่ยว ข้องกับชีวิต ประจำวัน	7	1.ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ วิธีการปกป้อง คุ้มครองเด็กจาก การละเมิดสิทธิเด็ก และสิทธิความ หลากหลายทาง เพศในระดับ โรงเรียน 2.ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ความสำคัญของ สิทธิเด็กและเสนอ วิธีการปกป้อง คุ้มครองเด็ก จากการละเมิด สิทธิเด็กในระดับ โรงเรียนได้	1.ผู้เรียนมีทักษะการ วิเคราะห์ศักยภาพของ ตนเองได้ (ความรู้ ความสามารถ ความถนัด ตามเพศวิถี) 2.ผู้เรียนมีทักษะในการ ใช้ศักยภาพของตนเอง และผู้อื่นที่เหมาะสม (ความรู้ ความสามารถ ความถนัด ตามเพศวิถี) ได้ในการทำงานร่วม กับผู้อื่น (พื้นฐานของ ประเด็นทางวัฒนธรรม ของแต่ละโรงเรียน)	ผู้เรียนมีความมั่นใจ ในศักยภาพของตน เองและผู้อื่นพร้อม สร้างการมีส่วนร่วม ในการเรียนรู้และการ พัฒนาที่เหมาะสมกับ ศักยภาพที่หลากหลาย ของแต่ละคน
--	--	--	--	--	--	---	--	--	---

				กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชน					
YOU-WE	การเลือกปฏิบัติและความเท่าเทียม	ผลกระทบจากการเลือกปฏิบัติและแสวงหาแนวทางในการออกแบบการทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความเท่าเทียมทั้งทางเชื้อชาติ ศาสนา เพศ วัย สีสัน รูปร่าง หน้าตา สรีระทางร่างกายและฐานะทางเศรษฐกิจ		ป.4 1.อธิบายความหมาย ลักษณะของอคติ ดีตราโดยสังเขป 2.ยกตัวอย่างเรื่องราวอคติ ดีตราทางวัฒนธรรมและทางเพศได้อย่างชัดเจน 3.ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความเท่าเทียม	1.รู้จริงหรือเปล่า (Perception) 2.ความตระหนักในการลดอคติ การดีตราในการทำงานร่วมกับผู้อื่น: ใจเขาใจเรา 3.การทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยปราศจากความอคติและการดีตรา:ลงมือปฏิบัติด้วยสองมือเรา	10	ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ความหมายและลักษณะของการอคติ การดีตรา และทางเพศ พร้อมยกตัวอย่างได้	ผู้เรียนมีทักษะการสื่อสารทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางเพศ	ผู้เรียนตระหนักในการทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยปราศจากอคติและดีตราบนความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางเชื้อชาติ ศาสนา เพศ วัย สีสัน รูปร่าง หน้าตา สรีระทางร่างกายและฐานะทางเศรษฐกิจ
				ป.5 1.อธิบายความ	1.ไม่ควรตัดสินคนอื่นจากความคิดของตัวเอง:	10	ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเหมารวมและการเลือกปฏิบัติ	1.ผู้เรียนมีทักษะในการอธิบายลักษณะของการเหมารวมและการเลือกปฏิบัติทาง	ผู้เรียนตระหนักในการทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยปราศจากการเหมารวมและ

				หมายถึงลักษณะของการเหมารวมและการเลือกปฏิบัติโดยสังเขป 2. ยกตัวอย่างเรื่องราวการเหมารวมการเลือกปฏิบัติทางวัฒนธรรมและทางเพศได้อย่างชัดเจน 3. ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความเท่าเทียม	รู้จริงหรือเปล่า (Perception) 2. ความตระหนักในการเหมารวมและการเลือกปฏิบัติในการทำงานร่วมกับผู้อื่น: ใจเขาใจเรา 3. การทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยปราศจากการเหมารวมและการเลือกปฏิบัติ: ลงมือปฏิบัติด้วยสองมือเรา		ทางวัฒนธรรมและทางเพศได้	วัฒนธรรมและทางเพศ พร้อมยกตัวอย่างประกอบได้อย่างชัดเจน 2. ผู้เรียนมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางเพศ	การเลือกปฏิบัติบนความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางเชื้อชาติ ศาสนา เพศ วัย สีผิว รูปร่าง หน้าตา สรีระทางร่างกาย และฐานะทางเศรษฐกิจ
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

				ป.6 1.อธิบายผลกระทบ ของอคติ การตีตรา การเหมารวมและการเลือกปฏิบัติทางวัฒนธรรมและทางเพศ โดยสังเขป 2.นำเสนอที่มาสาเหตุและผลกระทบของอคติ การตีตรา การเหมารวมและการเลือกปฏิบัติ โดยสังเขป 3.ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความเท่าเทียม	1.ไม่ควรตัดสินคนอื่นจากความคิดของตัวเอง: รู้จริงหรือเปล่า (Perception) 2.สาเหตุและผลกระทบของอคติ การตีตรา การเหมารวมและการเลือก ปฏิบัติทางวัฒนธรรมและทางเพศ: ใจเขาใจเรา 3.การทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยปราศจากความอคติ ตีตรา การเหมารวมและการเลือกปฏิบัติ: ลงมือปฏิบัติด้วยสองมือเรา	10	ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุและผลกระทบของอคติ การตีตรา การเหมารวมและการเลือกปฏิบัติทางวัฒนธรรมและทางเพศได้	ผู้เรียนมีทักษะสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยปราศจากการอคติ ตีตรา การเหมารวมและการเลือกปฏิบัติบนฐานความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางเพศ	ผู้เรียนมีความเป็นผู้นำที่มีหัวใจของการไม่อคติ ตีตรา เหมารวมและไม่เลือกปฏิบัติบนความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางเชื้อชาติ ศาสนา เพศ วัย สีผิว รูปร่าง หน้าตา สรีระทางร่างกาย และฐานะทางเศรษฐกิจ
--	--	--	--	--	---	----	---	--	--

WE	สันติภาพ และความ ขัดแย้ง	ศักยภาพของ ตนเอง สามารถ ทำงานร่วมกับผู้อื่น บนความหลากหลาย วัฒนธรรม ได้อย่างสันติ	ป.4 ส 2.1 ป.4/2 ปฏิบัติตนในการ เป็นผู้นำและผู้ตาม ที่ดี ส 2.1 ป.4/5 เสนอวิธีการอยู่ร่วม กันอย่างสันติสุข ในชีวิตประจำวัน	ป.4 1.เรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่ม 2.มีความรับผิดชอบในบทบาท หน้าที่ที่ได้รับมอบ หมายในการทำงานกลุ่ม 3.สามารถสื่อสาร ความต้องการของ ตนเองได้อย่าง สร้างสรรค์บน ความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม และเพศวิถีได้ อย่างสันติ โดยสังเขป	1..ภารกิจร่วม ภารกิจเรา 2.การเตรียมการ นำเสนอผลงาน 3.การนำเสนอ ผลงานและการ ประเมินผล	10	ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเครื่องมือ ในการสื่อสารเพื่อ สร้างการเรียนรู้ และประสานการ ทำงานร่วมกับผู้อื่น อย่างสร้างสรรค์บน ความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมและ เพศวิถีได้อย่างสันติ	ผู้เรียนมีทักษะในการ ใช้เครื่องมือในการ สื่อสารเพื่อสร้างการ เรียนรู้และประสาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น อย่างสร้างสรรค์บน ความหลากหลายทาง วัฒนธรรมและเพศวิถี ได้อย่างสันติ	ผู้เรียนภูมิใจในการใช้ เครื่องมือในการ สื่อสารเพื่อสร้างการ เรียนรู้และประสาน การทำงานร่วมกับ ผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ บนความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมและ เพศวิถีได้อย่างสันติ
			ป.5 ส 2.1 ป.5/4 มีส่วนร่วมในการ อนุรักษ์ เผยแพร่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในชุมชน	ป.5 1.สามารถร่วมวางแผนการทำงาน เป็นกลุ่ม 2.สามารถนำเสนอผลการ ดำเนินงานอย่าง	1.ภารกิจร่วม ภารกิจเรา 2.การเตรียมการ นำเสนอผลงาน 3.การนำเสนอผล งานและการ ประเมินผล	10	ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการ กระบวนการวางแผนการทำงานเป็น กลุ่มได้อย่างสันติ บนความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมและ เพศวิถีผ่านกิจกรรม การอนุรักษ์และ	ผู้เรียนมีทักษะในการ วางแผนการทำงาน เป็นกลุ่มได้อย่างสันติ บนความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมและ เพศวิถีผ่านกิจกรรม การอนุรักษ์และ	ผู้เรียนมีความ ตระหนักเห็นคุณค่า และความสำคัญใน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของชุมชนตนเอง

				สร้างสรรค์บน ความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม ¹ และเพศวิถี ได้อย่างสันติ			หลายทาง วัฒนธรรมและ เพศวิถี	เผยแพร่ภูมิปัญญา ท้องถิ่นในชุมชน	
			ป.6 ส 2.1 ป.6/3 แสดงออกถึง มารยาทไทยได้อย่าง เหมาะสม สมถูกกาล เทศะ	ป.6 1.เป็นผู้นำในการ วางแผนการทํ งานเป็นกลุ่มที่รับ ฟังความคิดเห็น ของผู้อื่นบนความ หลากหลายทาง วัฒนธรรมและ เพศวิถี 2.นำเสนอผลงาน ลงมือปฏิบัติงาน ร่วมกับผู้อื่นและ สื่อสารบนความ หลากหลายทาง วัฒนธรรมและ เพศวิถีได้อย่าง สันติ	1.ภารกิจร่วม ภารกิจเรา 2.การเตรียมการ นำเสนอผลงาน 3.การนำเสนอผล งานและการ ประเมินผล	10	ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักการ และแนวทางการ ของการเป็นผู้นำที่มี ความเป็นธรรม ภิบาลบนความ หลากหลายทาง วัฒนธรรมและ เพศวิถี	1.ผู้เรียนมีทักษะในการ เป็นผู้นำในการวาง แผนการทำงานเป็น กลุ่มที่รับฟังความคิด เห็นของผู้อื่นบน ความหลากหลายทาง วัฒนธรรมและเพศวิถี 2.ผู้เรียนมีทักษะในการ นำเสนอผลงานจาก การลงมือปฏิบัติงาน ร่วมกับผู้อื่นและ สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ บนความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมและเพศ วิถีได้อย่างสันติ	ผู้เรียนมีความมั่นใจ ในการเป็นผู้นำที่มี ความเป็นธรรมภิบาล บนความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมและ เพศวิถี

¹ บนความหลากหลายทางวัฒนธรรมเท่าเทียมกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน

โครงสร้างหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ระดับ	หน่วยการเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	ตัวชี้วัด วิชาสังคม+ สุขศึกษา	ตัวชี้วัด ICE+gender	หน่วย การเรียนรู้ย่อย	จำนวน ชั่วโมง	K (ความรู้)	S (ทักษะ)	A (ทัศนคติ)
I	ตัวตนและ ความเป็น เจ้าของ (ความเกี่ยว พัน)	ความเป็นตัวตนที่มี ความเกี่ยวพันกับ อัตลักษณ์ทาง วัฒนธรรมและ ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของ ตนเองตั้งแต่ระดับ ปัจเจกบุคคล ชุมชนชาติพันธุ์ เพศวิถี ตลอดจน ประเด็นวัฒนธรรม ของแต่ละโรงเรียน	ม.1 ส 4.2 ม.1/1 อธิบายพัฒนา การทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ของประเทศต่าง ในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียง ใต้ ส 4.2 ม.1/2 ระบุความสำคัญ ของแหล่ง อารยธรรมใน ภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียง ใต้	1.อธิบายพัฒนา การข้อมูลของ อัตลักษณ์ทาง วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาและ เพศวิถีของตนเอง จากอดีตจนถึง ปัจจุบัน (ประเด็นวัฒน ธรรมของแต่ละ โรงเรียน) 2.ระบุความสำคัญ ของแหล่งเรียนรู้ ข้อมูลอัตลักษณ์ ทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของ ตนเอง (ประเด็น	1.พัฒนาการของ อัตลักษณ์ทาง วัฒนธรรม 2.พัฒนาการ อัตลักษณ์ทาง วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาและ เพศวิถี 3.แผนที่แห่งการ เรียนรู้	7	1. ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ อัตลักษณ์ทาง วัฒนธรรมประวัติศาสตร์ ความเป็นมาและเพศวิถี ของตนเองจากอดีตจนถึง ปัจจุบัน 2.แหล่งเรียนรู้ข้อมูล อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ความ เป็นมาของตนเอง	1.ผู้เรียนสามารถ อธิบายพัฒนาการ ข้อมูลของอัตลักษณ์ ทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ความ เป็นมาและเพศวิถี ของตนเองจากอดีต จนถึงปัจจุบัน (ประเด็นวัฒนธรรม ของแต่ละโรงเรียน) 2.ผู้เรียนสามารถระบุ ความสำคัญของ แหล่งเรียนรู้ข้อมูล อัตลักษณ์ทาง วัฒนธรรมและ ประวัติศาสตร์ความ เป็นมาของตนเอง (ประเด็นวัฒนธรรม ของแต่ละโรงเรียน)	1.ผู้เรียนมีเกิดความ ภาคภูมิใจใน อัตลักษณ์ทาง วัฒนธรรมและ ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของ ตนเอง 2.ผู้เรียนเกิดการ เปิดใจที่จะเรียนรู้ ตนเองในประเด็น ของเพศวิถี

				วัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน)					
			ม.2	ม.2 1.อธิบายขั้นตอนการประกอบสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเองได้ 2.อธิบายวิสัยทัศน์และระบุความสำคัญของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาและเพศวิถีตนเอง (ประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) ได้	1.ขั้นตอนการประกอบสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม 2.ทบทวนการประกอบสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเอง 3.ระบุความสำคัญของแผนที่อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม	7	1.ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกอบสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเอง 2.ประโยชน์และความสำคัญของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาตลอดจนเพศวิถีของตนเอง	1.ผู้เรียนสามารถอธิบายขั้นตอนการประกอบสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเองได้ (ประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) 2. ผู้เรียนสามารถอธิบายประโยชน์ของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ความเป็นมาตลอดจนเพศวิถีของตนเอง (ประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) ในมิติทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ ธรรมชาติ	1.ผู้เรียนมีความตระหนักในอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเอง 2.ผู้เรียนเกิดการยอมรับตนเองในประเด็นของเพศวิถี

			ม.3	ม.3 1.อธิบายอิทธิพลที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ความเป็นมาและเพศวิถีของตนเอง (ประเด็นของแต่ละโรงเรียน) ได้ 2.นำเสนอข้อมูลรูปแบบอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับบริบทชุมชนของตนเอง (ประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) อย่างสร้างสรรค์	1.อิทธิพลที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม 2.ลำดับเหตุการณ์อิทธิพลที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม 3.รูปแบบอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน	7	1.ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอิทธิพลที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ความเป็นมาและเพศวิถีของตนเอง	1.ผู้เรียนสามารถอธิบายอิทธิพลที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ความเป็นมาและเพศวิถีของตนเองได้ (ประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) 2.ผู้เรียนสามารถนำเสนอข้อมูลรูปแบบอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับบริบทชุมชนของตนเอง (ประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) อย่างสร้างสรรค์	1.ผู้เรียนมีความมั่นใจในอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเองและประเด็นของเพศวิถี
I-YOU	ความเหมือนความต่าง	ความเหมือนและความต่างในหลากหลายทางวัฒนธรรมสามารถสื่อสารความเป็น	ม.1 ส 4.1 ม.1/3 อภิปรายเกี่ยวกับคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็น	ม.1 1.อธิบายปัจจัยและพัฒนาการความคาดหวัง	1.พัฒนาการความคาดหวังต่อบุคคลและวัฒนธรรม	6	1.ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความคาดหวังต่อบุคคลและวัฒนธรรม	1.ผู้เรียนสามารถอธิบายปัจจัยและพัฒนาการความคาดหวังต่อบุคคลและวัฒนธรรม	ผู้เรียนมีความภูมิใจในอัตลักษณ์และความหลากหลายทางวัฒนธรรมของ

		อัตลักษณ์ของ ตัวเอง เรียนรู้ เข้าใจและ เคารพอัตลักษณ์ ของผู้อื่น	ปัจจัยในการ สร้างความ สัมพันธ์ที่ดีหรือ อาจนำไปสู่ ความเข้าใจผิด ต่อกัน พ 2.1 ม.1/1 อธิบายวิธีการ ปรับตัวต่อการ เปลี่ยนแปลง ทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และพัฒนาการ ทางเพศอย่าง เหมาะสม	บุคคลและ วัฒนธรรม 2.ระบุผลกระทบ ที่ส่งผลต่อก็คือต่อ บุคคลวัฒนธรรม และเพศ ยกตัวอย่าง ประกอบ 3.ยกตัวอย่างการ สื่อสารที่นำไปสู่ การสร้างอคติต่อ บุคคลและ วัฒนธรรม	2.ผลกระทบที่ส่ง ผลต่อก็คือต่อ บุคคลวัฒนธรรม และเพศ 3.การสื่อสารที่ นำไปสู่การสร้าง อคติต่อบุคคล และวัฒนธรรม 4.ความเหมือน และความต่างของ ประเด็นทาง วัฒนธรรม		2.ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ รูปแบบการสื่อสารที่นำ ไปสู่การสร้างอคติต่อ บุคคลและวัฒนธรรม	2.ผู้เรียนสามารถระบุ ผลกระทบที่ส่งผลต่อ อคติต่อบุคคล วัฒนธรรมและเพศ ยกตัวอย่างประกอบ 3.ผู้เรียนสามารถ ยกตัวอย่างการ สื่อสารที่นำไปสู่การ สร้างอคติต่อบุคคล และวัฒนธรรม	ตนเองและเปิดใจรับ ฟังผู้อื่น
			ม.2 ส 4.1 ม.2/4 อธิบายความ คล้ายคลึงและ ความแตกต่าง ของวัฒนธรรม ของไทยและ วัฒนธรรมของ ประเทศใน	ม.2 1.อธิบายผล กระทบของการ เป็นสังคม ชาติพันธุ์นิยมได้ 2.อธิบายผล ประโยชน์ของการ เป็นสังคม ชาติพันธุ์	1.ผลกระทบของ การเป็นสังคม ชาติพันธุ์นิยม 2.ประโยชน์ของ การเป็นสังคม ชาติพันธุ์สัมพันธ์ 3.การสื่อสารที่ นำไปสู่การลด อคติต่อบุคคล	6	1.ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ สังคมชาติพันธุ์นิยม 2.ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ สังคมชาติพันธุ์สัมพันธ์ 3.ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการ สื่อสารที่นำไปสู่การลด	1.ผู้เรียนสามารถ อธิบายผลกระทบ ของการเป็นสังคม ชาติพันธุ์นิยมได้ 2.ผู้เรียนสามารถ อธิบายผลประโยชน์ ของการเป็นสังคม ชาติพันธุ์สัมพันธ์ได้	1.ผู้เรียนมีความ ตระหนักถึงผล กระทบของการเป็น สังคมชาติพันธุ์นิยม และผลประโยชน์ ของการเป็นสังคม ชาติพันธุ์สัมพันธ์

			ภูมิภาคเอเชีย เพื่อนำไปสู่ ความเข้าใจอันดี ระหว่างกัน พ 2.1 ม.2/1 วิเคราะห์ปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อ เจตคติในเรื่อง เพศ	สัมพันธ์ได้ 3.ยกตัวอย่างการ สื่อสารที่นำไปสู่ การลดอคติต่อ บุคคล วัฒนธรรม และเพศ	วัฒนธรรม และเพศ 4.ความเหมือน และความต่าง ของประเด็นทาง วัฒนธรรม		อคติต่อบุคคล วัฒนธรรมและเพศ	3.ผู้เรียนสามารถ ยกตัวอย่างการ สื่อสารที่นำไปสู่การ ลดอคติต่อบุคคล วัฒนธรรมและเพศ	2.เปิดใจและยอมรับ ในการสื่อสารที่นำไป สู่การลดอคติ
				ม.3 1.อธิบายขั้นตอน ของการเป็นกลุ่ม ชาติพันธุ์สัมพันธ์ ได้ 2.นำเสนอข้อมูล การประยุกต์ใช้ แนวคิดชาติพันธุ์ สัมพันธ์และความ หลากหลายทาง เพศที่ยกตัวอย่าง เป็นชาติสัมพันธ์ ได้ 3.นำเสนอรูปแบบ การสื่อสารอย่าง	1.ขั้นตอนของการ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ สัมพันธ์ 2.การประยุกต์ใช้ แนวคิดชาติพันธุ์ สัมพันธ์ 3.รูปแบบการสื่อ สารอย่างสันติที่ หลากหลายและ สร้างสรรค์ 4.ความเหมือน และความต่าง ของประเด็นทาง วัฒนธรรม	6	1.ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ขั้นตอนของการเป็นกลุ่ม ชาติพันธุ์สัมพันธ์ 2.ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ แนวคิดชาติพันธุ์สัมพันธ์ และความหลากหลาย ทางเพศ 3.ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ รูปแบบการสื่อสารอย่าง สันติที่หลากหลาย สร้างสรรค์	1.ผู้เรียนสามารถ อธิบายผลกระทบขอ การเป็นสังคม ชาติพันธุ์นิยม ได้ 2.ผู้เรียนสามารถ ประยุกต์ใช้แนวคิด ชาติพันธุ์สัมพันธ์และ ความหลากหลาย ทางเพศ 3.ผู้เรียนสามารถ ยกตัวอย่างการ สื่อสารที่นำไปสู่การ ลดอคติ	ผู้เรียนมีความมี ความตระหนักและ ยอมรับใน อัตลักษณ์และความ หลากหลายทาง วัฒนธรรมของ ตนเองและผู้อื่น

				สันติที่หลากหลาย และสร้างสรรค์ พร้อมยกตัวอย่าง ประกอบ					
YOU	สิทธิ มนุษยชน และความ รับผิดชอบ	สิทธิและหน้าที่ ของปฏิญญาว่า ด้วยสิทธิมนุษยชน และอนุสัญญาว่า ด้วยสิทธิเด็ก สามารถประยุกต์ ใช้ด้วยความคำนึง สิทธิและความรับ ผิดชอบในบทบาท หน้าที่ของตนเอง และเคารพ ให้เกียรติผู้อื่น	ม.1 ส 4.1 ม.1/1 ปฏิบัติตามกฎ หมายในการ คุ้มครองสิทธิ ของบุคคล ส 4.1 ม.1/2 ระบุมความ สามารถของ ตนเองในการทำ ประโยชน์ต่อ สังคมและ ประเทศชาติ ส 4.1 ม.1/4 แสดงออกถึง การเคารพใน สิทธิเสรีภาพ ของตนเองและ ผู้อื่น	ม.1 1.วิเคราะห์สิทธิ ขั้นพื้นฐานที่ มนุษย์ทุกคนพึง จะได้รับตามสิทธิ มนุษยชนและ สิทธิความหลากหลายทางเพศ 2.วิเคราะห์ศักยภาพของตนเอง (ความรู้ ความสามารถ ความถนัด ตามเพศวิถี) ได้ในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น (บนฐานของ ประเด็นทางวัฒนธรรมของแต่ละ โรงเรียน)	1.การวิเคราะห์ สิทธิมนุษยชนขั้น พื้นฐาน 2.การวิเคราะห์ ศักยภาพตนเอง 3.การเคารพใน สิทธิเสรีภาพของ ตนเองและผู้อื่น	7	1.ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ สิทธิมนุษยชนและ สิทธิความหลากหลาย ทางเพศขั้นพื้นฐาน 2.การวิเคราะห์ ศักยภาพของตนเอง	1.ผู้เรียนสามารถ วิเคราะห์สิทธิ ขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ ทุกคนพึงจะได้รับ ตามสิทธิมนุษยชน และสิทธิความ หลากหลายทางเพศ 2.ผู้เรียนสามารถ วิเคราะห์ศักยภาพ ของตนเอง (ความรู้ ความสามารถ ความถนัดตามเพศวิถี ได้ในการทำงานร่วม กับผู้อื่น (บนฐานของประเด็น ทางวัฒนธรรมของ แต่ละโรงเรียน) 3.ผู้เรียนสามารถ แสดงออกถึงการ เคารพในสิทธิเสรี	1.ผู้เรียนมีความ มั่นใจในการรณรงค์ เรียกร้องการปกป้อง คุ้มครองสิทธิอันพึงมี พึงได้ของตนเองใน ฐานะพลเมืองดีตาม วิถีประชาธิปไตย

				3.แสดงออกถึง การเคารพในสิทธิ เสรีภาพของ ตนเองและผู้อื่น				ภาพของตนเองและ ผู้อื่น	
		ม.2 ส 4.1 ม.2/1 อธิบายและ ปฏิบัติตนตาม กฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับตนเอง ครอบครัว ชุมชนและ ประเทศ ส 4.1 ม.2/2 เห็นคุณค่าใน การปฏิบัติตน ตามสถานภาพ บทบาทสิทธิ เสรีภาพหน้าที่ ในฐานะพลเมือง ดีตามวิถี ประชาธิปไตย	ม.2 1.เสนอวิธีการ ปกป้องคุ้มครอง ตนเองหรือผู้อื่น จากการละเมิด ตามสิทธิมนุษยชน และสิทธิความ หลากหลายทาง เพศ 2.วิเคราะห์ ศักยภาพของ ตนเอง (ความรู้ ความสามารถ ความถนัด ตามเพศวิถี) ได้ในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น (บนฐานของ ประเด็นทาง	1.ปกป้องคุ้มครอง ตามหลักสิทธิ มนุษยชน 2.วิเคราะห์ ศักยภาพตนเอง 3.ปฏิบัติตนตาม หลักสิทธิ มนุษยชน	7	1.ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ สิทธิมนุษยชนและ สิทธิความหลากหลาย ทางเพศในระดับประเทศ 2.ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยว กับรูปแบบการละเมิด ตามสิทธิมนุษยชนและ สิทธิความหลาก หลายทางเพศ 3.การวิเคราะห์ ศักยภาพของตนเอง	1.ผู้เรียนสามารถ เสนอวิธีการปกป้อง คุ้มครองตนเองหรือ ผู้อื่นจากการละเมิด ตามสิทธิมนุษยชน และสิทธิความหลาก หลายทางเพศ 2.ผู้เรียนสามารถ วิเคราะห์ศักยภาพ ของตนเอง (ความรู้ ความสามารถ ความถนัดตามเพศ วิถี) ได้ในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น (บนฐาน ของประเด็นทาง วัฒนธรรมของแต่ละ โรงเรียน) 3.ผู้เรียนสามารถ ปฏิบัติตนตามหลัก สิทธิมนุษยชนและ	1.ผู้เรียนมีความ ตระหนักในการ ปกป้องสิทธิเสรีภาพ ของตัวเองและ ไม่ละเมิดสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่น ในฐานะพลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตย	

				วัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) 3.ปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนและเห็นคุณค่าในการปฏิบัติตามสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีวัฒนธรรมและวิถีประชาธิปไตย				เห็นคุณค่าในการปฏิบัติตามสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีวัฒนธรรมและวิถีประชาธิปไตย	
			ม.3 ส 4.1 ม.3/2 มีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน	ม.3 1.เสนอวิธีการปกป้องคุ้มครองจากการถูกละเมิดตามหลักสิทธิมนุษยชนและสิทธิความหลากหลายทางเพศในระดับโรงเรียนได้	1.วิธีการปกป้องคุ้มครองจากการถูกละเมิด 2.ค้นหาศักยภาพตนเอง 3.การปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน	7	1.ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจสิทธิมนุษยชนและสิทธิความหลากหลายทางเพศทั้งในระดับประเทศและระดับสากล 2.ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับผลกระทบการละเมิดตามสิทธิมนุษยชนและสิทธิ	1.ผู้เรียนสามารถเสนอวิธีการปกป้องคุ้มครองจากการถูกละเมิดตามหลักสิทธิมนุษยชนและสิทธิความหลากหลายทางเพศในระดับโรงเรียนได้ 2.ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ศักยภาพ	1.ผู้เรียนมีความมั่นใจในการรณรงค์เรียกร้องการปกป้องคุ้มครองสิทธิอันพึงมีพึงได้ของตนเองในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

				2.วิเคราะห์ศักยภาพของตนเอง (ความรู้ความสามารถ ความถนัด ตามเพศวิถี) ได้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (บนฐานของประเด็นทางวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) 3.มีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน			ความหลากหลายทางเพศ 3.ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ศักยภาพของตนเอง 4.ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชนและความหลากหลายทางเพศ	ของตนเอง (ความรู้ความสามารถ ความถนัด ตามเพศวิถี) ได้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (บนฐานของประเด็นทางวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) 3.ผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน	
YOU-WE	การเลือกปฏิบัติและความเท่าเทียม	ผลกระทบจากการเลือกปฏิบัติและแสวงหาแนวทางในการออกแบบการทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาค		ม.1 1.นำเสนอประสบการณ์และผลกระทบที่ได้รับจากการถูกอคติ การตีตรา	1.ผลกระทบที่ได้รับจากถูกอคติและการตีตรา และผลกระทบที่ตนเองมีอคติ และทำการตีตราผู้อื่น(เพศ): ใจเขา	10	1.ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบที่ได้รับจากถูกอคติและการตีตรา 2.ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบที่ตนเองมี	1.ผู้เรียนมีทักษะการนำเสนอประสบการณ์และผลกระทบที่ได้รับจากการถูกอคติ การตีตราพร้อมยกตัวอย่างได้อย่างชัดเจน	ผู้เรียนมีความภูมิใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่ได้รับ และเต็มใจที่จะทำงานที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมอย่างสุดความสามารถ

		ภาคและความเท่าเทียมทั้งทางเชื้อชาติ ศาสนา เพศ วัย สีผิว รูปร่าง หน้าตา สรีระทางร่างกาย และฐานะทางเศรษฐกิจ		พร้อมยกตัวอย่างได้อย่างชัดเจน 2.นำเสนอประสบการณ์และผลกระทบที่ตนเองมีอคติ และทำการตีตราผู้อื่น(เพศ) พร้อมยกตัวอย่างได้อย่างชัดเจน 3.ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความเท่าเทียม	ใจเรา 2.ระบบคิดและแหล่งที่มาของทัศนคติ: บันทึกความทรงจำ CD Print 3.การทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความเท่าเทียม: ลงมือปฏิบัติด้วยสองมือเรา		อคติ และทำการตีตราผู้อื่น (เพศ) 3.ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น	2.ผู้เรียนมีทักษะการนำเสนอประสบการณ์และผลกระทบที่ตนเองมีอคติ และทำการตีตราผู้อื่น (เพศ) พร้อมยกตัวอย่างได้อย่างชัดเจน 3.ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความเท่าเทียมทั้งทางเชื้อชาติ ศาสนา เพศ วัย สีผิว รูปร่าง หน้าตา สรีระทางร่างกาย และฐานะทางเศรษฐกิจ	
			ม.2 1.นำเสนอประสบการณ์และผลกระทบที่ได้รับจากการถูกเหมา	1.ผลกระทบที่ได้รับจากถูกเหมารวมและการเลือกปฏิบัติ และผลกระทบที่ตนเองมีการ	10	1.ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบที่ได้รับจากถูกเหมารวมและการเลือกปฏิบัติ	1.ผู้เรียนสามารถอธิบายสาเหตุและผลกระทบที่ได้รับจากการถูกเหมารวม การเลือกปฏิบัติ	ผู้เรียนมีความตระหนักในการพยายามหลีกเลี่ยงพฤติกรรมการสร้างอคติ ตีตรา เหมารวม และกาเลือกปฏิบัติ	

				รวมและการเลือกปฏิบัติพร้อมยกตัวอย่างได้อย่างชัดเจน 2.นำเสนอประสบการณ์และผลกระทบที่ตนเองได้ทำการเหมารวมและเลือกปฏิบัติผู้อื่น (เพศ) พร้อมยกตัวอย่างได้อย่างชัดเจน 3.ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความเท่าเทียม	เหมารวมและการเลือกปฏิบัติผู้อื่น(เพศ): ใจเขาใจเรา 2.ระบบคิดและแหล่งที่มาของทัศนคติ: บันทึกความทรงจำ CD Print 3.การทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความเท่าเทียม: ลงมือปฏิบัติด้วยสองมือเรา		2.ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบที่ตนเองได้ทำการเหมารวมและเลือกปฏิบัติผู้อื่น (เพศ) 3.ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำงานร่วมกับกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ	พร้อมยกตัวอย่างได้อย่างชัดเจน 2.ผู้เรียนสามารถนำเสนอประสบการณ์และผลกระทบที่ตนเองได้ทำการเหมารวมและเลือกปฏิบัติ ผู้อื่น(เพศ) พร้อมยกตัวอย่างได้อย่างชัดเจน 3.ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพบนความเสมอภาคและความเท่าเทียม	กับผู้อื่นในกระบวนการทำงานของกลุ่ม
			ม.3 1.นำเสนอแนวทางในการลดการอคติ การตีตรา การเหมารวมและการเลือกปฏิบัติต่อตนเองและ	1.ผลกระทบที่ได้รับจากถูกอคติ ตีตรา เหมารวม การเลือกปฏิบัติ และผลกระทบที่ตนเองมีการอคติ ตีตรา เหมารวม	10	1.ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการและแนวทางลดอคติ การตีตรา การถูกเหมารวมและการเลือกปฏิบัติ	1.ผู้เรียนสามารถนำเสนอวิธีการและแนวทางในการลดการอคติ การตีตรา การเหมารวมและการเลือกปฏิบัติต่อ	ผู้เรียนมีความมั่นใจในการออกแบบแนวทางการทำงานร่วมกัน บนความเป็นพหุวัฒนธรรมที่ปราศจากอคติ ตีตรา เหมารวมและ	

				ผู้อื่นทั้งทางวัฒนธรรมและทางเพศ 2.ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความเท่าเทียม	การเลือกปฏิบัติผู้อื่น(เพศ): ใจเราใจเรา 2.ระบบคิดและแหล่งที่มาของทัศนคติ: บันทึกรักความทรงจำ CD Print 3.การทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความเท่าเทียม: ลงมือปฏิบัติด้วยสองมือเรา		2.ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแบ่งบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่เท่าเทียมและเสมอภาค	ตนเองและผู้อื่นทั้งทางวัฒนธรรมและทางเพศ 2.ผู้เรียนสามารถแบ่งบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่เท่าเทียมและเสมอภาค	การเลือกปฏิบัติกับผู้อื่น
WE	สันติภาพและความขัดแย้ง	ศักยภาพของตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความหลากหลายวัฒนธรรมได้อย่างสันติ	ม.1 ส 2.1 ม.1/2 ระบุความสามารถของตนเองในการทำประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ส 2.1 ม.1/4 แสดงออกถึง	ม.1 1.ใช้ความสามารถของตนเองในการทำประโยชน์ต่อกลุ่มและผู้อื่นได้ 2.ความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายบนความเคารพใน	1.ภารกิจร่วมภารกิจเรา 2.การเตรียมการนำเสนอผลงาน 3.การนำเสนอผลงานและการประเมินผล	10	1.ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของการทำงานอย่างมีส่วนร่วมบนความหลากหลายวัฒนธรรมได้อย่างสันติ 2.ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการนำเสนอผลการ	1.ผู้เรียนมีทักษะการใช้ความสามารถของตนเองในการทำประโยชน์ต่อกลุ่มและผู้อื่นได้บนความหลากหลายวัฒนธรรมได้อย่างสันติ 2.ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อบทบาท	ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานเป็นกลุ่มและพร้อมปฏิบัติหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

			การเคารพในสิทธิเสรีของ ตนเองและผู้อื่น	สิทธิเสรีของ ตนเองและผู้อื่น (บนฐานของ ประเด็นทาง วัฒนธรรมของ แต่ละโรงเรียน) 3.สามารถ นำเสนอผลการ ดำเนินงานอย่าง สร้างสรรค์บน ความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมและ เพศได้			ดำเนินงานอย่างสร้าง สรรค์บนความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมและเพศได้	หน้าที่ที่ได้รับมอบ หมายบนความเคารพ ในสิทธิเสรีของตนเอง และผู้อื่น(บนฐานของ ประเด็นทาง วัฒนธรรมของแต่ละ โรงเรียน) 3.ผู้เรียนสามารถ นำเสนอผลการ ดำเนินงานอย่างสร้าง สรรค์บนความหลาย ทางวัฒนธรรมและ เพศได้	
			ม.2 ส 2.1 ม.2/2 เห็นคุณค่าใน การปฏิบัติตน ตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพหน้าที่ ในฐานะพลเมือง ดีตามวิถี ประชาธิปไตย	ม.2 1.ทักษะในการ ประสานความ ร่วมมือในการ ทำงานเป็นกลุ่ม บนฐานการเคารพ ในสิทธิเสรีของตน เองและวัฒนธรรม เพศของผู้อื่น 2.นำเสนอผลการ ดำเนินงานร่วมกับ	1.ภารกิจร่วม ภารกิจเรา 2.การเตรียมการ นำเสนอผลงาน 3.การนำเสนอ ผลงานและการ ประเมินผล	10	1.ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การประสานความ ร่วมมือและการแก้ ปัญหาโดยสันติวิธีบน ความหลากหลายทาง วัฒนธรรมและเพศ ตามวิถีประชาธิปไตย 2.ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การนำเสนอผลการ	1.ผู้เรียนมีทักษะใน การประสานความ ร่วมมือและการแก้ ปัญหาโดยสันติวิธี บนความหลากหลายทาง วัฒนธรรมและเพศ ตามวิถีประชาธิปไตย 2.ผู้เรียนสามารถ นำเสนอผลการ ดำเนินงานร่วมกับ ผู้อื่นและสื่อสารอย่าง	ผู้เรียนตระหนักถึง แนวทางการแก้ไข ปัญหาอย่างสันติวิธี บนความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมและเพศ ตามวิถีประชาธิปไตย

			ส 2.1 ม.2/4 อธิบายความคล้ายคลึงและความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน	ผู้อื่นและสื่อสารอย่างสร้างสรรค์บนความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเพศวิถีได้อย่างสันติ (บนฐานของประเด็นทางวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน)			ดำเนินงานร่วมกับผู้อื่นและสื่อสารอย่างสร้างสรรค์บนความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเพศวิถีได้อย่างสันติ (บนฐานของประเด็นทางวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน)	สร้างสรรค์บนความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเพศวิถีได้อย่างสันติ (บนฐานของประเด็นทางวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน)	
			ม.3 ส 4.1 ม.3/3 อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากลที่เหมาะสม ส 4.1 ม.3/4 วิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในประเทศ	ม.3 1.สามารถเป็นผู้นำการวางแผนและการปฏิบัติการทำงานเป็นกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ บนฐานการเคารพสิทธิเสรีตนเองและวัฒนธรรม เพศของผู้อื่น 2. สามารถสื่อสารแลกเปลี่ยนวิถี	1.ภารกิจร่วมภารกิจเรา 2.การเตรียมการนำเสนอผลงาน 3.การนำเสนอผลงานและการประเมินผล	10	ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผน การปฏิบัติ และการสรุปทเรียนแบบเสริมพลังและมีส่วนร่วมบนความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเพศตามวิถีประชาธิปไตย	1.ผู้เรียนมีทักษะการเป็นผู้นำในการวางแผน การปฏิบัติ และการสรุปทเรียนแบบเสริมพลังและมีส่วนร่วมบนความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเพศตามวิถีประชาธิปไตย 2.ผู้เรียนสามารถสื่อสาร แลกเปลี่ยนวิถีวัฒนธรรมกับผู้อื่น	ผู้เรียนมีความมั่นใจในการเป็นผู้นำการสื่อสารอย่างสันติและสร้างสรรค์บนความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเพศตามวิถีประชาธิปไตย

			และเสนอแนว คิดในการลด ความขัดแย้ง ส 4.1 ม.3 /5 เสนอแนวคิดใน การดำรงชีพ อย่างมีความสุข ในประเทศและ สังคมโลก	วัฒนธรรมกับผู้อื่น ในสังคม พหุวัฒนธรรม อย่างสร้างสรรค์				ในสังคม พหุวัฒนธรรม ได้อย่างสร้างสรรค์	
--	--	--	---	---	--	--	--	--	--

3.5 สื่อที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม

สื่อที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม ประกอบด้วย 6 สื่อการสอน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.5.1 บันไดการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม: Intercultural Education learning ladder

บันไดการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมเป็นสื่อที่ใช้ประกอบการอธิบายกระบวนการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมตั้งแต่ต้นจนถึงกระบวนการสุดท้ายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและเห็นเป้าหมายของการเรียนรู้ร่วมกัน ดังภาพต่อไปนี้

วิธีการใช้ ใช้ประกอบการอธิบายการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม ก่อนเรียนรู้ ระหว่างเรียนรู้และเป้าหมายของการเรียนรู้

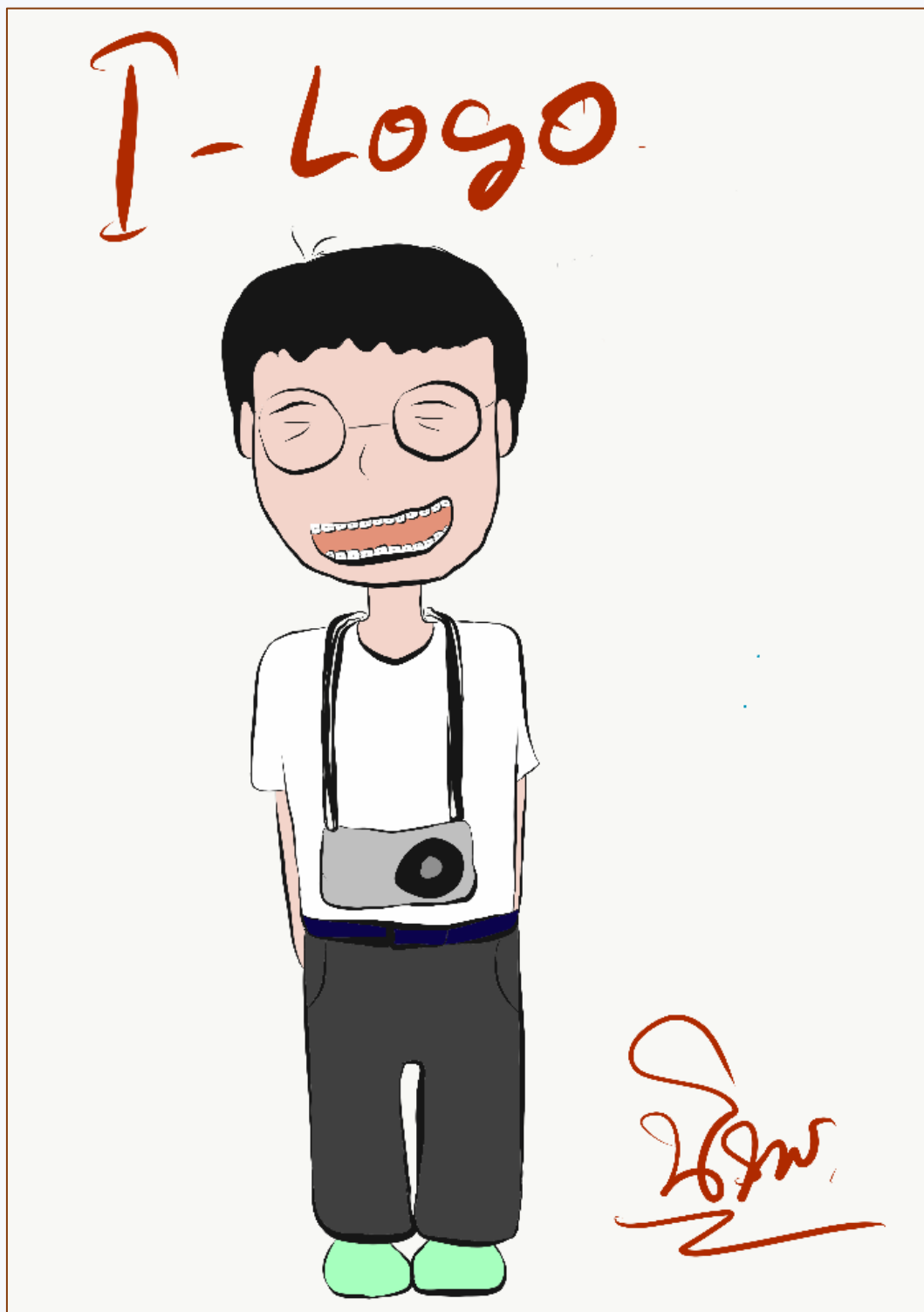
คำอธิบายขั้นตอนการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม

จุดเริ่มต้น เริ่มจากให้ผู้เรียนเขียนความคาดหวังสิ่งที่ตนเองอยากเรียนรู้ โดยกระบวนการ ICE ประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลายซึ่งจะเน้นการเรียนรู้โดยเริ่มต้นจากการเรียนรู้ที่ตัวเอง หรือ ชั้น I เชื่อมไปสู่การเรียนรู้ผู้อื่น หรือ ชั้น You และการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกัน หรือ ชั้น We การมีเป้าหมายร่วมกันและการทำงานเป็นทีม กระบวนการการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม มิใช่เพียงกิจกรรมสร้างทีมแต่เป็นกระบวนการที่สร้างความตระหนักให้เห็นว่าในสังคมเรามีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มากกว่าเครื่องแต่งกาย ภาษา ประเพณี วิถีวัฒนธรรม พิธีกรรม รวมถึงความคิด ความเชื่อ สิ่งที่ยึดถือประสบการณ์ที่หล่อหลอมให้เป็นบุคคล ๆ หนึ่ง และในการอยู่ร่วมกันในสังคมจะต้องเรียนรู้ซึ่งกันและกันและปฏิบัติต่อกันอย่างไรเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างหลากหลายได้อย่างสันติและมีความสุข

ในแต่ละกิจกรรมจะเป็นการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติในแต่ละขั้นตอน และเรียนรู้ร่วมกันผ่านการสะท้อนและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดเป็นประสบการณ์ในแต่ละบุคคล ทั้งนี้เป้าหมายของกระบวนการจะเริ่มจากการเปิดใจรับรู้ตนเอง ตระหนักรู้ในตนเองว่าเป็นคนแบบไหน ชอบหรือไม่ชอบอะไร มีความเหมือนหรือความต่างกับผู้อื่นอย่างไร เมื่อรู้จักเข้าใจตนเองจนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง จนขั้นสุดท้ายคือเกิดความมั่นใจในตนเองกล้าที่จะเปิดเผยตนเองว่าเป็นใคร มีบุคลิกลักษณะอย่างไร เพื่อให้ทุกคนรู้สึกเคารพ เข้าใจภูมิใจและมั่นใจในตัวเองกล้าที่จะสื่อสารความเป็นตัวตนกับผู้อื่นรวมถึงเคารพ เข้าใจ ในความหลากหลายของแต่ละบุคคลสามารถสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้ในบรรยากาศที่ปลอดภัยและอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ

3.5.2 สัญลักษณ์ของฉัน (I logo)

สัญลักษณ์ความเป็นตัวตน เป็นการทบทวนอัตลักษณ์ความเป็นตัวตน นำเสนอความเป็นอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนผ่านรูปแบบที่หลากหลาย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้อัตลักษณ์ความเป็นตัวตนของตนเองและผู้อื่น ตัวอย่างตามภาพต่อไปนี้

วิธีใช้สอน ใช้อธิบายเป็นตัวอย่างให้เห็นถึงความเป็นตัวตนผ่านภาพหรือสัญลักษณ์ที่ได้วาดหรือสร้างขึ้น

3.5.3 ลำดับเหตุการณ์ (Time-line)

ลำดับเหตุการณ์ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เรื่องราวเหตุการณ์สำคัญของชุมชนหรือประเด็น วัฒนธรรมที่แต่ละโรงเรียนเลือก ในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งจะทำให้ทราบถึงกระบวนการ การเปลี่ยนแปลง และผลกระทบของแต่ละช่วงเวลา โดยสามารถเข้าใจภาพรวมของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตได้ง่าย การเรียงลำดับเหตุการณ์ตามเส้นเวลาจะช่วยให้เห็นว่าเหตุการณ์ใด เหตุการณ์หนึ่ง มีผลกระทบอย่างไรต่อ เหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งทำให้ผู้เรียนหรือคนในชุมชนเห็นภาพได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังตัวอย่างลำดับเหตุการณ์สำคัญ ของหมู่บ้านห้วยกระทิง ตำบลพระธาตุ อำเภอมะเข่มาด จังหวัดตาก ต่อไปนี้

วิธีการใช้สอน ใช้เป็นสื่อหรือเครื่องมือในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ครอบครัวชุมชนได้โดยเริ่มจากการอธิบายองค์ประกอบโดยมีเวลา เหตุการณ์ที่สำคัญที่เกิดขึ้น หรือการพัฒนาของชุมชน เช่น ถนนเข้ามาในชุมชนครั้งแรก ชุมชนมีไฟฟ้าครั้งแรก การสร้างอ่างเก็บน้ำ การประกาศพื้นที่ป่าชุมชน หรือกฎหมายที่มีผลกระทบทั้งด้านดีและเสียต่อชุมชน สามารถนำข้อมูลเหล่านั้นไว้ในสื่อ Time-line ได้

3.5.4 แผนที่ชุมชน (community mapping)

เป็นสื่อในการเรียนรู้ที่สำคัญภายในชุมชนตนเอง ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์ให้เห็นศักยภาพชุมชน หรือทรัพยากรที่มีชุมชน การใช้ประโยชน์ของพื้นที่ดิน แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมภายในชุมชน โดยภายในแผนที่จะประกอบด้วยเส้นถนน เส้นขอบเขตชุมชนหมู่บ้าน พื้นที่ทำกินพื้นที่อยู่อาศัย และสถานที่สำคัญภายในชุมชน ดังตัวอย่างภาพแผนที่ชุมชนบ้านห้วยกระทิง ตำบลพระธาตุ อำเภอมะเข่ จังหวัดตาก ดังต่อไปนี้

วิธีการใช้สอน เป็นการอธิบายภาพตัวอย่างโดยอธิบายถึงองค์ประกอบของแผนที่ชุมชนโดยภายในแผนที่จะประกอบด้วยเส้นถนน เส้นขอบเขตชุมชนหมู่บ้าน พื้นที่ทำกินพื้นที่อยู่อาศัย และสถานที่สำคัญภายในชุมชน และการนำข้อมูลจากการทำแผนที่ชุมชนนำมาวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อเป็นการเรียนรู้รากเหง้า อัตลักษณ์ชุมชนของพื้นที่นั้นๆ

3.5.5 ปฏิทินวัฒนธรรม (cultural calendar)

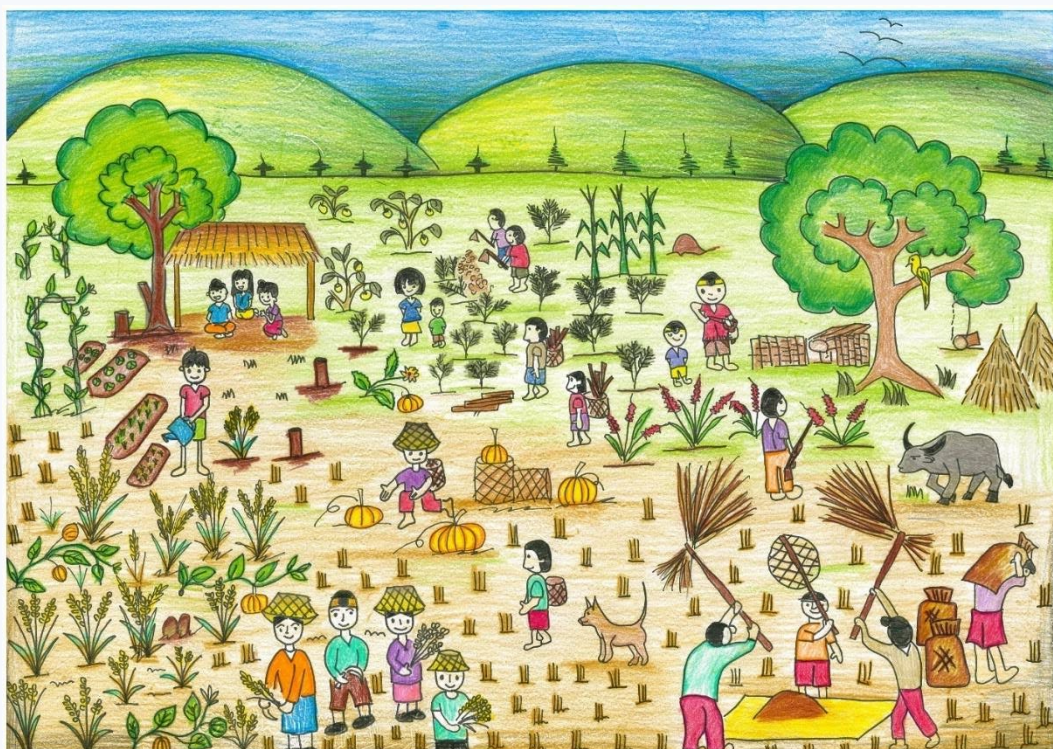
สื่อปฏิทินวัฒนธรรมเป็นสื่อการเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนในแต่ละเดือนหรือแต่ละปีว่าชุมชนมีประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อและวิถีชีวิตทางสังคมและวัฒนธรรมที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับวิถีชุมชนอะไรบ้างและวัฒนธรรมหรือวิถีนั้นจัดอยู่ในช่วงเวลาใดของเดือนหรือของปีนั้น และสามารถนำมาวิเคราะห์การวางแผนในการทำกิจกรรมเรียนรู้ตามวัฒนธรรมชุมชนตนเอง รวมถึงเป็นสื่อที่สร้างความเข้าใจในอัตลักษณ์รากเหง้าของชุมชน และการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมการสูญหายของวัฒนธรรมบางอย่างภายในชุมชน ตัวอย่างภาพปฏิทินวัฒนธรรมบ้านขุนแม่เหว่ย ตำบลท่าสองยาง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ดังต่อไปนี้

วิธีใช้สอน สื่อประกอบการอธิบายหรือยกตัวอย่างประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนผ่านปฏิทินวัฒนธรรม เรียนรู้ชื่อวัฒนธรรมเรียน รู้เรื่องการเรียกชื่อเดือนตามวัฒนธรรม และการเรียนรู้การทำและองค์ประกอบของปฏิทินวัฒนธรรม

3.5.6 ฉากภาพทางวัฒนธรรม (cultural scene)

สื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจขั้นตอนทางวัฒนธรรมได้ภายในฉากภาพเดียว เช่น ฉากภาพการทำเครื่องดนตรีฉากภาพนั้นต้องมีภาพตั้งแต่การเลือกต้นไม้ การเลือกไม้ วิธีการทำรวมถึงการเล่นในฉากภาพเดียวเป็นสื่อที่สามารถให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านภาพเหมาะกับการสอนเนื้อหาหมาบบ้างแล้ว และใช้สื่อนี้เป็นการทบทวนเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงขั้นตอนทางวัฒนธรรม ประเพณีนั้น ดังตัวอย่างภาพต่อไปนี้

วิธีการใช้สอน ผู้สอนอธิบายขั้นตอนทางวัฒนธรรม ตามภาพที่อยู่ภายในฉากภาพวัฒนธรรมเป็นขั้นตอน และเพื่อเป็นการทดสอบความเข้าใจอาจให้ผู้เรียนร่วมกันอธิบายขั้นตอนตามฉากภาพวัฒนธรรมเพื่อประเมินว่าผู้เรียนมีความเข้าใจในฉากภาพหรือไม่ ผู้สอนสามารถนำฉากภาพวัฒนธรรมเรียนรู้ควบคู่กับวิชาหลักได้ เช่น วิชาคณิตศาสตร์อาจให้นักเรียนนับภาพคนว่ามีกี่คนในภาพและนำบวกกันหรือลบกัน และสามารถเล่นเป็นรูปแบบเกม เช่น การจับภาพเร็ว โดยให้ผู้เรียนแบ่งเป็นสองกลุ่มโดยให้แต่ละกลุ่มช่วยกันหาภาพตามที่คุณสอนสั่ง เช่น คนถือไม้ กลุ่มไหนหาได้เร็วที่สุดถือว่ากลุ่มนั้นได้คะแนน เป็นต้น

บทที่ 4

แผนการจัดการเรียนรู้

4.1 รหัสและคำอธิบายที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้หลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม

4.1.1 มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ICE 1 ความเป็นตัวตนที่มีความเกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเอง ตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคล ชุมชนชาติพันธุ์ เพศวิถี ตลอดจนประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน

มาตรฐาน ICE 2 ความเหมือนและความต่างในความหลากหลายทางวัฒนธรรมสามารถสื่อสารความเป็นอัตลักษณ์ของตนเองและเรียนรู้เข้าใจและเคารพอัตลักษณ์ของผู้อื่น

มาตรฐาน ICE 3 สิทธิและหน้าที่ของปฏิกิริยาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก สามารถประยุกต์ใช้ด้วยความคำนึงสิทธิและความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเองและเคารพให้เกียรติผู้อื่น

มาตรฐาน ICE 4 ผลกระทบจากการเลือกปฏิบัติและแสวงหาแนวทางในการออกแบบการทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความเท่าเทียมทั้งทางเชื้อชาติ ศาสนา เพศ วัย สีสัน รูปร่าง หน้าตา สรีระทางร่างกายและฐานะทางเศรษฐกิจ

มาตรฐาน ICE 5 ศักยภาพของตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความหลากหลายวัฒนธรรมได้อย่างสันติ

4.1.2 ตัวชี้วัดชั้นปี

1) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

- 1.1) อธิบายความหมายและความสำคัญของอัตลักษณ์ตนเองและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเอง (ค้นหาความเป็นตัวตนในประเด็นวัฒนธรรมและเพศวิถี ครอบครัว ชุมชน ชนเผ่า ประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) โดยสังเขป (ICE 1 ป.4/1)
- 1.2) ยกตัวอย่างเรื่องราวความเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเอง (ตนเอง ครอบครัว ชุมชน ชนเผ่า ประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) ได้อย่างชัดเจน (ICE 1 ป.4/2)
- 1.3) อธิบายความเหมือนและความต่างของสังคมพหุวัฒนธรรมชาติพันธุ์นิยม ชาติพันธุ์สัมพันธ์และความหลากหลายทางเพศ โดยสังเขป (ICE 2 ป.4/1)
- 1.4) ยกตัวอย่างเรื่องราวของสังคมพหุวัฒนธรรม ชาติพันธุ์นิยม และชาติพันธุ์สัมพันธ์ ได้อย่างชัดเจน (ICE 2 ป.4/2)
- 1.5) อธิบายรูปแบบการสื่อสารและยกตัวอย่างประกอบได้ โดยสังเขป (ICE 2 ป.4/3)
- 1.6) วิเคราะห์สิทธิขั้นพื้นฐานที่เด็กทุกคนพึงจะได้รับตามหลักสิทธิเด็กและความหลากหลายทางเพศ (ICE 3 ป.4/1)
- 1.7) วิเคราะห์ศักยภาพของตนเอง (ความรู้ ความสามารถ ความถนัด ตามเพศวิถี) ได้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (บนฐานของประเด็นทางวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) (ICE 3 ป.4/2)
- 1.8) ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละคน ตามวิถีวัฒนธรรมและวิถีประชาธิปไตยในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน (ICE 3 ป.4/3)
- 1.9) อธิบายความหมายและลักษณะของอคติ การตีตรา โดยสังเขป (ICE 4 ป.4/1)
- 1.10) ยกตัวอย่างเรื่องราวอคติ การตีตรา ทางวัฒนธรรมและทางเพศได้อย่างชัดเจน (ICE 4 ป.4/2)
- 1.11) ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความเท่าเทียม (ICE 4 ป.4/3)
- 1.12) เรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่ม (ICE 5 ป.4/1)
- 1.13) มีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการทำงานกลุ่ม (ICE 5 ป.4/2)
- 1.14) สามารถสื่อสารความต้องการของตนเองได้อย่างสร้างสรรค์บนความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเพศวิถีได้อย่างสันติ โดยสังเขป (ICE 5 ป.4/3)

2) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.1) อธิบายความสำคัญอิทธิพลของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ความเป็นมาและเพศวิถีที่ส่งผลต่อตนเอง (ครอบครัว ชุมชน ชนเผ่า ประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) โดยสังเขป (ICE 1 ป.5/1)

2.2) อภิปรายอิทธิพลของอัตลักษณ์และ ประวัติศาสตร์ทางวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อตนเอง (ประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) โดยสังเขป (ICE 1 ป.5/2)

2.3) อธิบายความเหมือนของชาติพันธุ์และเพศตนเองกับชาติพันธุ์และเพศอื่นๆในพื้นที่บริบทสังคมของผู้เรียน โดยสังเขป (ICE 2 ป.5/1)

2.4) อธิบายความต่างของชาติพันธุ์และเพศตนเองกับชาติพันธุ์และเพศอื่นๆในพื้นที่บริบทสังคมของผู้เรียน โดยสังเขป (ICE 2 ป.5/2)

2.5) อธิบายรูปแบบการสื่อสารในวัฒนธรรมปัจเจกของตนเองและกลุ่มคนในวัฒนธรรมของตนเอง พร้อมยกตัวอย่างประกอบ โดยสังเขป (ICE 2 ป.5/3)

2.6) เสนอวิธีการปกป้องคุ้มครองตนเองหรือผู้อื่นจากการละเมิดสิทธิเด็กและสิทธิความหลากหลายทางเพศ (ICE 3 ป.5/1)

2.7) วิเคราะห์ศักยภาพของตนเอง (ความรู้ ความสามารถ ความถนัด ตามเพศวิถี) ได้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (บนฐานของประเด็นทางวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) (ICE 3 ป.5/2)

2.8) ยกตัวอย่างและปฏิบัติตามสถานภาพ บทบาทสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี (ICE 3 ป.5/3)

2.9) อธิบายความหมายและลักษณะของ การเหมารวมและการเลือกปฏิบัติ โดยสังเขป (ICE 4 ป.5/1)

2.10) ยกตัวอย่างเรื่องราว การเหมารวมและการเลือกปฏิบัติ ทางวัฒนธรรมและทางเพศได้อย่างชัดเจน (ICE 4 ป.5/2)

2.11) ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความเท่าเทียม (ICE 4 ป.5/3)

2.12) สามารถร่วมวางแผนการทำงานเป็นกลุ่ม (ICE 5 ป.5/1)

2.13) สามารถนำเสนอผลการดำเนินงานอย่างสร้างสรรค์บนความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเพศวิถี ได้อย่างสันติ (ICE 5 ป.5/2)

3) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

- 3.1) อธิบายขั้นตอนการศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเอง (ประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) โดยสังเขป (ICE 1 ป.6/1)
- 3.2) นำเสนอข้อมูลร่าง ความคิดในการศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเองอย่างสร้างสรรค์ (ประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) โดยสังเขป (ICE 1 ป.6/2)
- 3.3) อธิบายความสำคัญและคุณค่าของวัฒนธรรมที่มีความเหมือนกันของวัฒนธรรมและเพศกำเนิดกับวัฒนธรรมและเพศอื่นๆ โดยสังเขป (ICE 2 ป.6/1)
- 3.4) อธิบายความสำคัญและคุณค่าของวัฒนธรรมที่มีความต่างของวัฒนธรรมและเพศตนเองกับวัฒนธรรมและเพศอื่นๆ โดยสังเขป (ICE 2 ป.6/2)
- 3.5) นำเสนอรูปแบบการสื่อสารของวัฒนธรรมอื่นอย่างน้อย 1 วัฒนธรรมและยกตัวอย่างประกอบ โดยสังเขป (ICE 2 ป.6/3)
- 3.6) เสนอวิธีการปกป้องคุ้มครองเด็กจากการละเมิดสิทธิเด็กและสิทธิความหลากหลายทางเพศ ในระดับโรงเรียนได้ (ICE 3 ป.6/1)
- 3.7) วิเคราะห์ศักยภาพของตนเอง (ความรู้ ความสามารถ ความถนัด ตามเพศวิถี) ได้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (พื้นฐานของประเด็นทางวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) (ICE 3 ป.6/2)
- 3.8) ยกตัวอย่างและปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชน (ICE 3 ป.6/3)
- 3.9) อธิบายผลกระทบของอคติ การตีตรา การเหมารวมและการเลือกปฏิบัติ ทางวัฒนธรรมและทางเพศ โดยสังเขป (ICE 4 ป.6/1)
- 3.10) นำเสนอที่มา สาเหตุ และผลกระทบของอคติ การตีตรา การเหมารวมและการเลือกปฏิบัติ โดยสังเขป (ICE 4 ป.6/2)
- 3.11) ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความเท่าเทียม (ICE 4 ป.6/3)
- 3.12) สามารถเป็นผู้นำในการวางแผนการทำงานเป็นกลุ่มที่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นบนความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเพศวิถี (ICE 5 ป.6/1)
- 3.13) นำเสนอผลงานจากการลงมือปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นและสื่อสารอย่างสร้างสรรค์บนความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเพศวิถี ได้อย่างสันติ (ICE 5 ป.6/2)

4) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

- 4.1) อธิบายพัฒนาการข้อมูลของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ความเป็นมาและเพศวิถีของตนเองจากอดีตจนถึงปัจจุบัน (ประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) (ICE 1 ม.1/1)
- 4.2) ระบุความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ข้อมูลอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเอง (ประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) (ICE 1 ม.1/2)
- 4.3) อธิบายปัจจัยและพัฒนาการความอคติต่อบุคคลและวัฒนธรรม (ICE 2 ม.1/1)
- 4.4) ระบุผลกระทบที่ส่งผลต่ออคติต่อบุคคล วัฒนธรรมและเพศยกตัวอย่างประกอบ (ICE 2 ม.1/2)
- 4.5) ยกตัวอย่างการสื่อสารที่นำไปสู่การสร้างอคติต่อบุคคลและวัฒนธรรม (ICE 2 ม.1/3)
- 4.6) วิเคราะห์สิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนพึงจะได้รับตามสิทธิมนุษยชนและสิทธิความหลากหลายทางเพศ (ICE 3 ม.1/1)
- 4.7) วิเคราะห์ศักยภาพของตนเอง (ความรู้ ความสามารถ ความถนัด ตามเพศวิถี) ได้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (บนฐานของประเด็นทางวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) (ICE 3 ม.1/2)
- 4.8) แสดงออกถึงการเคารพในสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น (ICE 3 ม.1/3)
- 4.9) นำเสนอประสบการณ์และผลกระทบที่ได้รับจากการถูกอคติ การตีตรา พร้อมยกตัวอย่าง ได้อย่างชัดเจน (ICE 4 ม.1/1)
- 4.10) นำเสนอประสบการณ์และผลกระทบที่ตนเองมีอคติ และทำการตีตรา ผู้อื่น(เพศ) พร้อมยกตัวอย่าง ได้อย่างชัดเจน (ICE 4 ม.1/2)
- 4.11) ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความเท่าเทียม (ICE 4 ม.1/3)
- 4.12) ใช้ความสามารถของตนเองในการทำประโยชน์ต่อกลุ่มและผู้อื่นได้ (ICE 5 ม.1/1)
- 4.13) มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายบนความเคารพในสิทธิเสรีของตนเองและผู้อื่น (บนฐานของประเด็นทางวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) (ICE 5 ม.1/2)
- 4.14) สามารถนำเสนอผลการดำเนินงานอย่างสร้างสรรค์บนความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเพศได้ (ICE 5 ม.1/3)

5) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

5.1) อธิบายขั้นตอนการประกอบสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนเอง (ประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) ได้ (ICE 1 ม.2/1)

5.2) อภิปรายประโยชน์และระบุความสำคัญของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาตลอดจนเพศวิถีของตนเอง (ประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) ได้ (ICE 1 ม.2/2)

5.3) อธิบายผลกระทบของการเป็นสังคมชาติพันธุ์นิยม ได้ (ICE 2 ม.2/1)

5.4) อธิบายผลประโยชน์ของการเป็นสังคมชาติพันธุ์สัมพันธ์ ได้ (ICE 2 ม.2/2)

5.5) ยกตัวอย่างการสื่อสารที่นำไปสู่การลดอคติต่อบุคคล วัฒนธรรมและเพศ (ICE 2 ม.2/3)

5.6) เสนอวิธีการปกป้องคุ้มครองตนเองหรือผู้อื่นจากการละเมิดตามสิทธิมนุษยชนและสิทธิความหลากหลายทางเพศ (ICE 3 ม.2/1)

5.7) วิเคราะห์ศักยภาพของตนเอง (ความรู้ ความสามารถ ความถนัด ตามเพศวิถี) ได้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (พื้นฐานของประเด็นทางวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) (ICE 3 ม.2/2)

5.8) ปฏิบัติตนตามหลักสิทธิมนุษยชนและเห็นคุณค่าในการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีวัฒนธรรมและวิถีประชาธิปไตย (ICE 3 ม.2/3)

5.9) นำเสนอประสบการณ์และผลกระทบที่ได้รับจากการถูกเหมารวมและการเลือกปฏิบัติ พร้อมยกตัวอย่าง ได้อย่างชัดเจน (ICE 4 ม.2/1)

5.10) นำเสนอประสบการณ์และผลกระทบที่ตนเองได้ทำการเหมารวมและเลือกปฏิบัติ ผู้อื่น(เพศ) พร้อมยกตัวอย่าง ได้อย่างชัดเจน (ICE 4 ม.2/2)

5.11) ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความเท่าเทียม (ICE 4 ม.2/3)

5.12) ทักษะในการประสานความร่วมมือในการทำงานเป็นกลุ่มบนฐานการเคารพในสิทธิเสรีของตนเองและวัฒนธรรม เพศ ของผู้อื่น (ICE 5 ม.2/1)

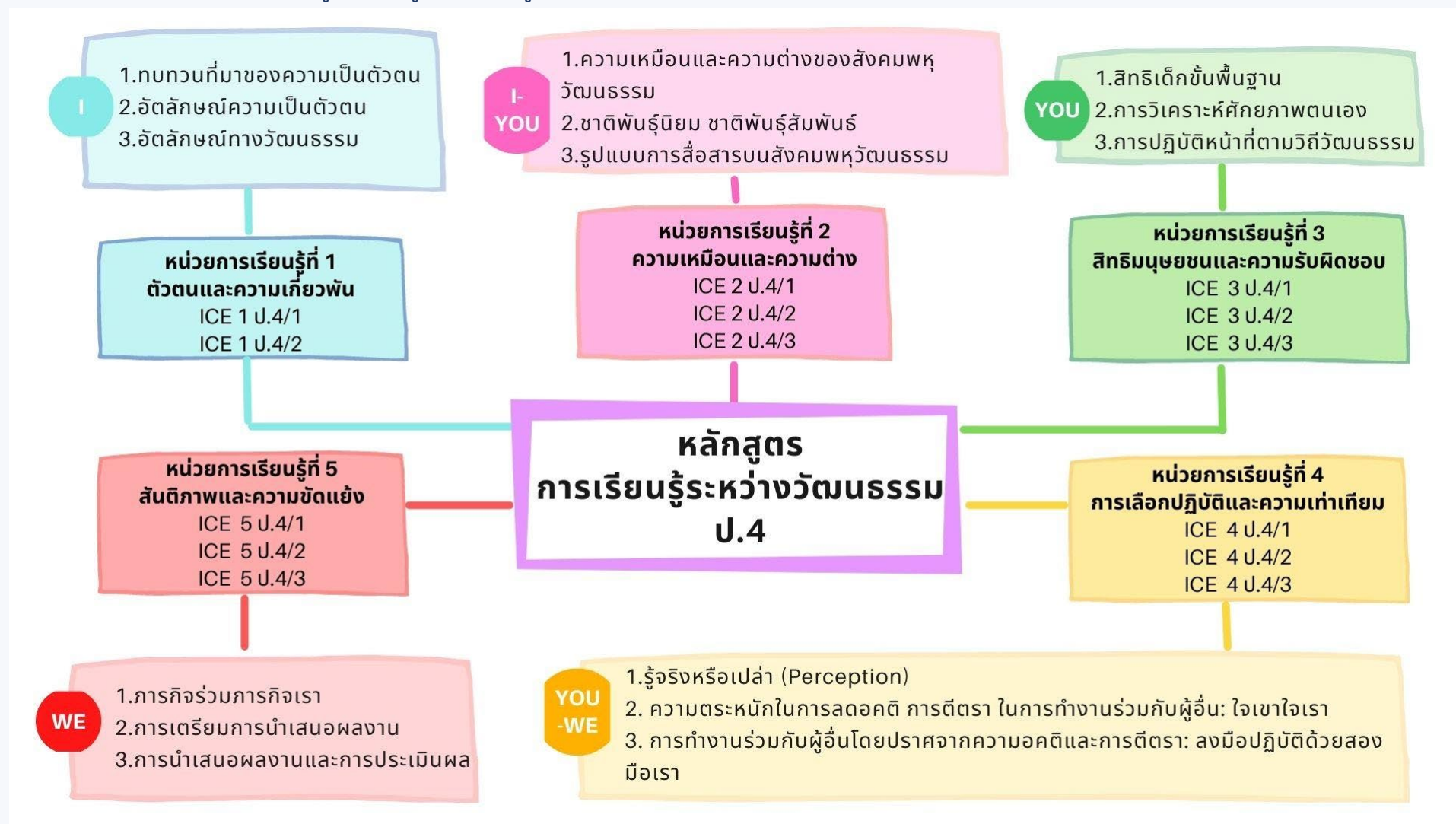
5.13) นำเสนอผลการดำเนินงานร่วมกับผู้อื่นและสื่อสารอย่างสร้างสรรค์บนความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเพศวิถีได้อย่างสันติ (พื้นฐานของประเด็นทางวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) (ICE 5 ม.2/2)

6) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

- 6.1) อธิบายอิทธิพลที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ความเป็นมาและเพศวิถีของตนเอง (ประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) ได้ (ICE 1 ม.3/1)
- 6.2) นำเสนอข้อมูลรูปแบบอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับบริบทชุมชนของตนเอง (ประเด็นวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) อย่างสร้างสรรค์ (ICE 1 ม.3/2)
- 6.3) อธิบายขั้นตอนของการเป็นกลุ่มชาติพันธุ์สัมพันธ์ได้ (ICE 2 ม.3/1)
- 6.4) นำเสนอข้อมูลการประยุกต์ใช้แนวคิดชาติพันธุ์สัมพันธ์และความหลากหลายทางเพศ ที่ยกตัวอย่างเป็นชาติสัมพันธ์ได้ (ICE 2 ม.3/2)
- 6.5) นำเสนอรูปแบบการสื่อสารอย่างสันติที่หลากหลายและสร้างสรรค์พร้อมยกตัวอย่างประกอบ (ICE 2 ม.3/3)
- 6.6) เสนอวิธีการปกป้องคุ้มครองจากการถูกละเมิดตามหลักสิทธิมนุษยชนและสิทธิความหลากหลายทางเพศ ในระดับโรงเรียนได้ (ICE 3 ม.3/1)
- 6.7) วิเคราะห์ศักยภาพของตนเอง (ความรู้ ความสามารถ ความถนัด ตามเพศวิถี) ได้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (บนฐานของประเด็นทางวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียน) (ICE 3 ม.3/2)
- 6.8) มีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน (ICE 3 ม.3/3)
- 6.9) นำเสนอแนวทางในการลดการอคติ การตีตรา การเหมารวมและการเลือกปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งทางวัฒนธรรมและทางเพศ (ICE 4 ม.3/1)
- 6.10) ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความเสมอภาคและความเท่าเทียม (ICE 4 ม.3/2)
- 6.11) สามารถเป็นผู้นำการวางแผนและการปฏิบัติการทำงานเป็นกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ บนฐานการเคารพในสิทธิเสรีของตนเองและวัฒนธรรม เพศ ของผู้อื่น (ICE 5 ม.3/1)
- 6.12) สามารถสื่อสาร แลกเปลี่ยนวิถีวัฒนธรรมกับผู้อื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างสร้างสรรค์ (ICE 5 ม.3/2)

4.2 ผังมโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม

4.2.1 ผังมโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

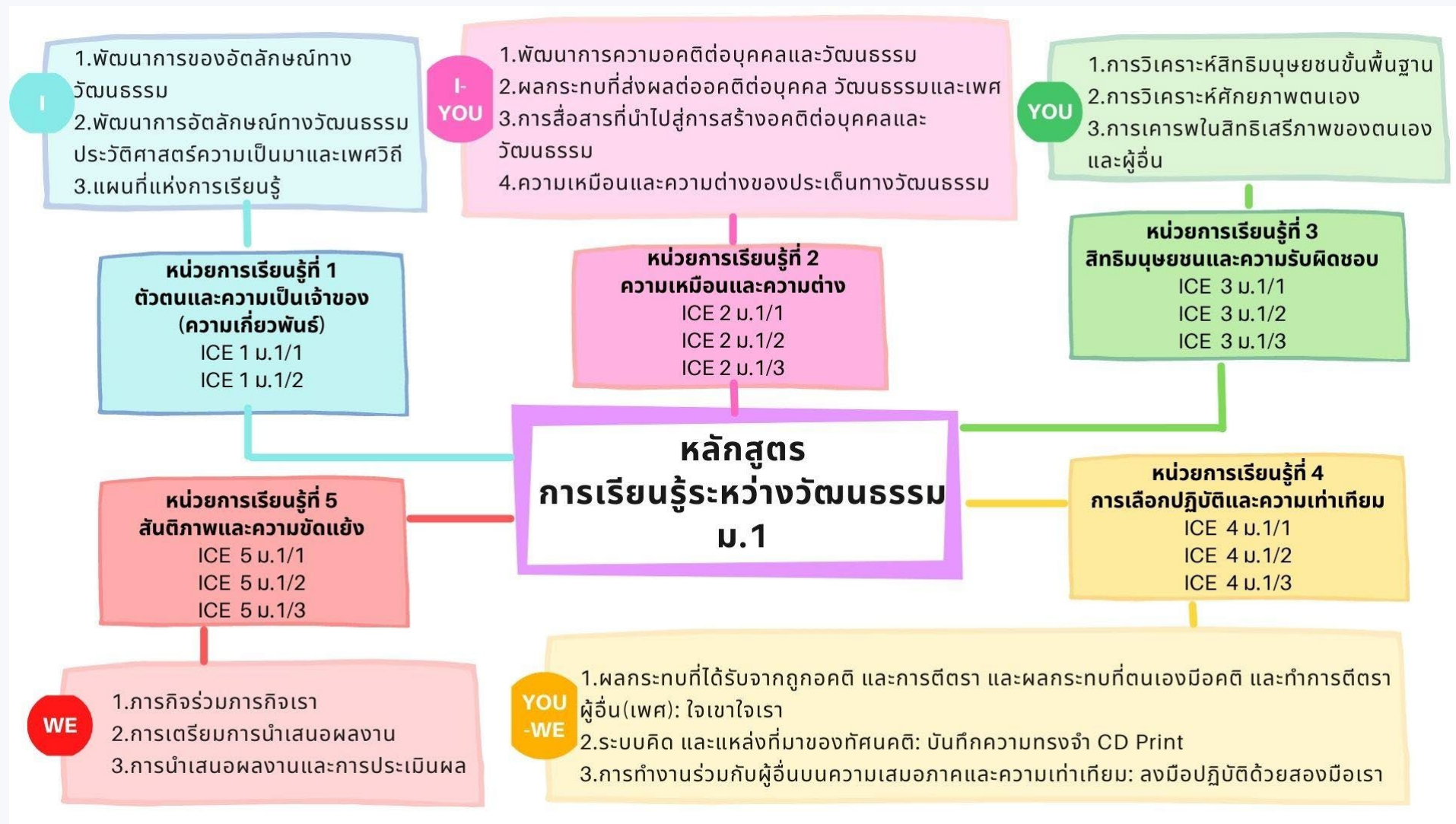
4.2.2 ผังมโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

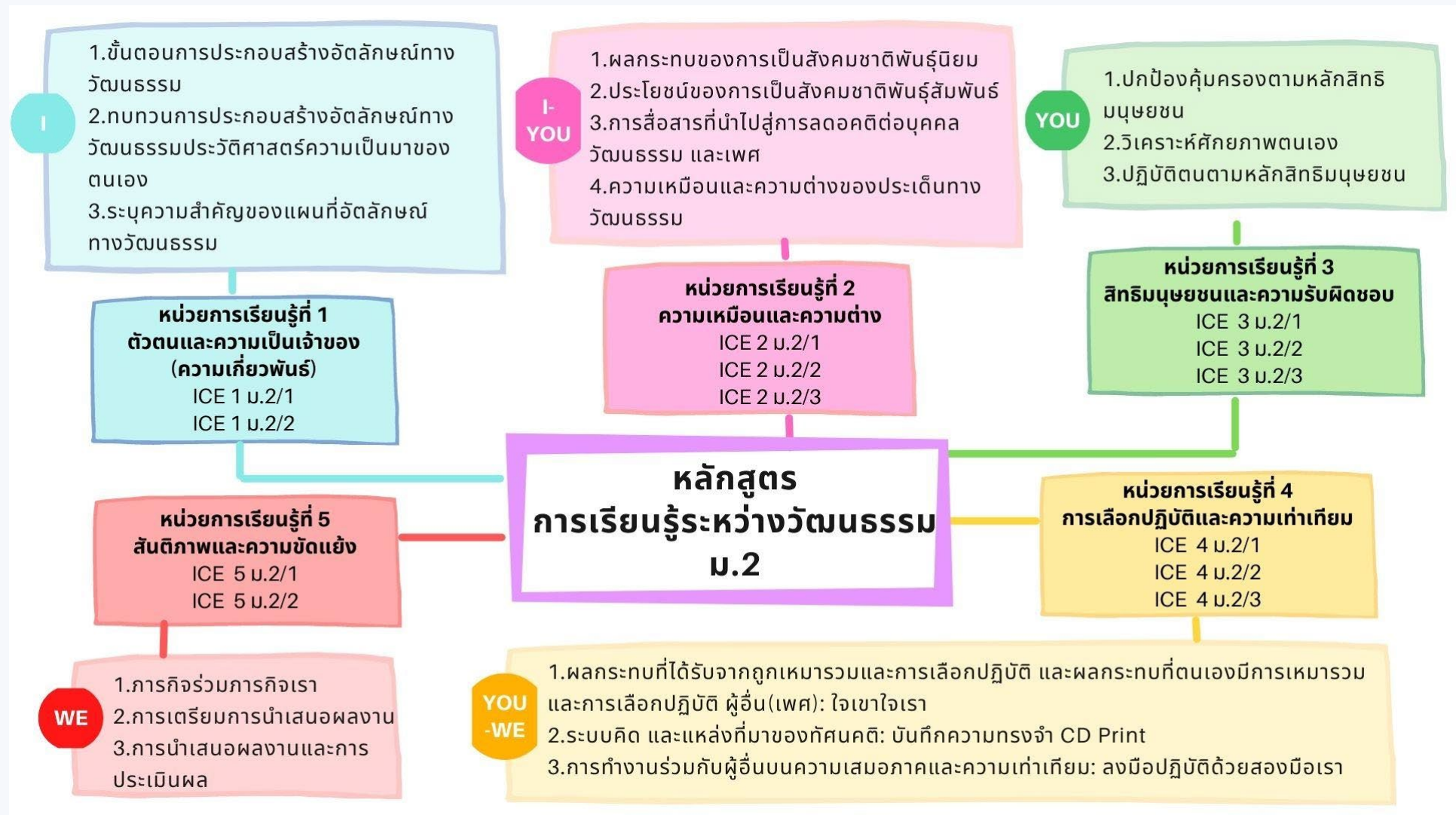
4.2.3 ฟังโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4.2.4 ผังมโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4.2.5 ฟังโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

4.2.6 ฟังโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

บทที่ 5

เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู

5.1 โครงการและแฟ้มสะสมผลงาน

5.1.1 โครงการ (Project Work)

โครงการเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ตามแผนการดำเนินงานที่นักเรียนได้จัดขึ้น โดยครูช่วยให้คำแนะนำปรึกษา กระตุ้นให้คิด และติดตามการปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมาย โครงการแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ 1. โครงการประเภทสำรวจ รวบรวมข้อมูล 2. โครงการประเภททดลอง ค้นคว้า 3. โครงการที่เป็นการศึกษาความรู้ ทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดใหม่ 4. โครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์

การเรียนรู้ด้วยโครงการมีขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดหัวข้อที่จะศึกษา นักเรียนคิดหัวข้อโครงการ ซึ่งอาจได้มาจากความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียนเอง หรือได้จากการอ่านหนังสือ บทความ การไปทัศนศึกษาดูงาน เป็นต้น โดยนักเรียนต้องตั้งคำถามว่า “จะศึกษาอะไร” “ทำไมต้องศึกษาเรื่องดังกล่าว”
2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง นักเรียนศึกษาทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง และปรึกษาครูหรือผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ
3. เขียนเค้าโครงของโครงการหรือสร้างแผนที่ความคิด โดยทั่วไปเค้าโครงของโครงการจะประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้ ชื่อโครงการ ชื่อผู้ทำโครงการ ชื่อที่ปรึกษาโครงการ ระยะเวลาดำเนินการ หลักการและเหตุผลวัตถุประสงค์ สมมุติฐานของการศึกษา (ในกรณีที่เป็นโครงการทดลอง) ขั้นตอนการดำเนินงาน ปฏิบัติโครงการ ผลที่คาดว่าจะได้รับ เอกสารอ้างอิง/บรรณานุกรม
4. ปฏิบัติโครงการ ลงมือปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ ในระหว่างปฏิบัติงานควรมีการจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ไว้อย่างละเอียดว่าทำอะไร ได้ผลอย่างไร มีปัญหาหรืออุปสรรคอะไร และมีแนวทางแก้ไขอย่างไร
5. เขียนรายงาน เป็นการรายงานสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อให้ผู้อื่นได้ทราบแนวคิดวิธีดำเนินงาน ผลที่ได้รับ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการ ซึ่งการเขียนรายงานนี้ควรใช้ภาษาที่กระชับ เข้าใจง่ายชัดเจน และครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา
6. แสดงผลงาน เป็นการนำผลของการดำเนินงานมาเสนอ อาจจัดได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดนิทรรศการ การทำเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อมัลติมีเดีย หรืออาจนำเสนอในรูปแบบของการแสดงผลงานการนำเสนอด้วยวาจา บรรยาย อภิปรายกลุ่ม สาธิต

5.1.2 แฟ้มสะสมผลงาน

แฟ้มสะสมผลงาน หมายถึง แหล่งรวบรวมเอกสาร ผลงาน หรือหลักฐาน เพื่อใช้สะท้อนถึงผลสัมฤทธิ์ความสามารถ ทักษะ และพัฒนาการของนักเรียน มีการจัดระเบียบเรียงผลงานไว้อย่างมีระบบโดยนำความรู้ ความคิด และการนำเสนอมาผสมผสานกัน ซึ่งนักเรียนเป็นผู้คัดเลือกผลงานและมีส่วนร่วมในการประเมินแฟ้มสะสมผลงานจึงเป็นหลักฐานสำคัญที่จะทำให้ นักเรียนสามารถมองเห็นพัฒนาการของตนเองได้ตามสภาพจริง รวมทั้งเห็นข้อบกพร่อง และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป

ลักษณะสำคัญของการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน

- 1.ครูสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นรายบุคคลได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีผลงานสะสมไว้ ครูจะทราบจุดเด่น จุดด้อยของนักเรียนแต่ละคนจากแฟ้มสะสมงาน และสามารถติดตามพัฒนาการได้อย่างต่อเนื่อง
- 2.มุ่งวัดศักยภาพของนักเรียนในการผลิตหรือสร้างผลงานมากกว่าการวัดความจำจากการทำแบบทดสอบ
- 3.วัดและประเมินโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ นักเรียนเป็นผู้วางแผน ลงมือปฏิบัติงาน รวมทั้งประเมินและปรับปรุงตนเอง ซึ่งมีครูเป็นผู้ชี้แนะ เน้นการประเมินผลย่อยมากกว่าการประเมินผลรวม
- 4.ฝึกให้นักเรียนรู้จักการประเมินตนเองและหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาตนเอง
- 5.ช่วยให้นักเรียนเกิดความมั่นใจและภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง รู้ว่าตนเองมีจุดเด่นในเรื่องใด
- 6.ช่วยในการสื่อความหมายเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ตลอดจนพัฒนาการของนักเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เช่น ผู้ปกครอง ฝ่ายแนะแนว ตลอดจนผู้บริหารของโรงเรียน

ขั้นตอนการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน

การจัดทำแฟ้มสะสมผลงานมี 10 ขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

1. การวางแผนจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน การจัดทำแฟ้มสะสมผลงานต้องมีส่วนร่วมระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง
ครู การเตรียมตัวของครูต้องเริ่มจากการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร คู่มือครู คำอธิบายรายวิชาวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในหลักสูตร รวมทั้งครูต้องมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน จึงสามารถวางแผนกำหนดชิ้นงานได้
นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ การกำหนดชิ้นงาน และบทบาทในการทำงานกลุ่ม โดยครูต้องแจ้งให้นักเรียนทราบล่วงหน้า
ผู้ปกครอง ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกผลงาน การแสดงความคิดเห็น และรับรู้พัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ก่อนทำแฟ้มสะสมผลงาน ครูต้องแจ้งให้ผู้ปกครองทราบหรือขอความร่วมมือ รวมทั้งให้ความรู้ในเรื่องการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานแก่ผู้ปกครองเมื่อมีโอกาส

2.การรวบรวมผลงานและจัดระบบแฟ้ม ในการรวบรวมผลงานต้องออกแบบการจัดเก็บหรือแยกหมวดหมู่ของผลงานให้ดี เพื่อสะดวกและง่ายต่อการนำข้อมูลมาใช้ แนวทางการจัดหมวดหมู่ของผลงาน เช่น

- 1) จัดแยกตามลำดับวันและเวลาที่สร้างผลงานขึ้นมา
- 2) จัดแยกตามความซับซ้อนของผลงาน เป็นการแสดงถึงทักษะหรือพัฒนาการของนักเรียนที่มากขึ้น

- 3) จัดแยกตามวัตถุประสงค์ เนื้อหา หรือประเภทของผลงาน ผลงานที่อยู่ในแฟ้มสะสมผลงานอาจมีหลายเรื่องหลายวิชา ดังนั้น นักเรียนจะต้องทำเครื่องมือในการช่วยค้นหา เช่น สารบัญ ดัชนี เรื่อง จุดสี แถบสีติดไว้ที่ผลงานโดยมีรหัสที่แตกต่างกัน

3. การคัดเลือกผลงาน ในการคัดเลือกผลงานนั้นควรให้สอดคล้องกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่โรงเรียน ครู หรือนักเรียนร่วมกันกำหนดขึ้นมา และผู้คัดเลือกผลงานควรเป็นนักเรียนเจ้าของแฟ้มสะสมผลงาน หรือมีส่วนร่วม กับครู เพื่อน และผู้ปกครอง

ผลงานที่เลือกเข้าแฟ้มสะสมผลงานควรมีลักษณะดังนี้

- 1) สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้
- 2) เป็นผลงานชิ้นที่ดีที่สุด มีความหมายต่อนักเรียนมากที่สุด
- 3) สะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการของนักเรียนในทุกด้าน
- 4) เป็นสื่อที่จะช่วยให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครู ผู้ปกครอง และเพื่อน ๆ ส่วนจำนวนชิ้นงานนั้นให้กำหนดตามความเหมาะสม ไม่ควรมีมากเกินไป เพราะอาจจะทำให้ผลงานบางชิ้นไม่มีความหมาย แต่ถ้ามีน้อยเกินไปจะทำให้การประเมินไม่มีประสิทธิภาพ

4.การสร้างสรรคแฟ้มสะสมผลงานให้มีเอกลักษณ์ของตนเอง โครงสร้างหลักของแฟ้มสะสมผลงานอาจเหมือนกัน แต่นักเรียนสามารถตกแต่งรายละเอียดย่อยให้แตกต่างกัน ตามความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละบุคคล โดยอาจใช้ภาพ สี สติกเกอร์ ตกแต่งให้สวยงามเน้นเอกลักษณ์ของเจ้าของแฟ้มสะสมผลงาน

5.การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อผลงาน ในขั้นตอนนี้นักเรียนจะได้รู้จักการวิพากษ์วิจารณ์หรือสะท้อนความคิดเกี่ยวกับผลงานของตนเอง ตัวอย่างข้อความที่ใช้แสดงความรู้สึกต่อผลงาน

- 1) ได้แนวคิดจากการทำผลงานชิ้นนี้มาจากไหน
- 2) เหตุผลที่เลือกผลงานชิ้นนี้คืออะไร
- 3) จุดเด่นและจุดด้อยของผลงานชิ้นนี้คืออะไร
- 4) รู้สึกพอใจกับผลงานชิ้นนี้นักน้อยเพียงใด
- 5) ได้ข้อคิดอะไรจากการทำผลงานชิ้นนี้

6.การตรวจสอบความสามารถของตนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินความสามารถของตนเอง โดยพิจารณาตามเกณฑ์ย่อย ๆ ที่ครูและนักเรียนช่วยกันกำหนดขึ้น เช่น นิสัยการทำงาน ทักษะทางสังคม การทำงานเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด การขอความช่วยเหลือเมื่อมีความจำเป็น เป็นต้น นอกจากนี้การตรวจสอบความสามารถตนเองอีกวิธีหนึ่ง คือ การให้นักเรียนเขียนวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง และสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

7.การประเมินผลงาน เป็นขั้นตอนที่สำคัญเนื่องจากการสรุปคุณภาพของงานและความสามารถหรือพัฒนาการของนักเรียน การประเมินแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การประเมินโดยไม่ให้ระดับคะแนน และการประเมินโดยให้ระดับคะแนน

1) การประเมินโดยไม่ให้ระดับคะแนน ครูกลุ่มนี้มีความเชื่อว่า แฟ้มสะสมผลงานมีไว้เพื่อศึกษากระบวนการทำงาน ศึกษาความคิดเห็นและความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อผลงานของตนเอง ตลอดจนดูพัฒนาการหรือความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างไม่เป็นทางการ ครู ผู้ปกครอง และเพื่อนสามารถให้คำชี้แนะแก่นักเรียนได้ ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติงานอย่างเต็มที่โดยไม่ต้องกังวลว่าจะได้คะแนนมากน้อยเท่าไร

2) การประเมินโดยให้ระดับคะแนน มีทั้งการประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้ การประเมินระหว่างภาคเรียน และการประเมินปลายภาคเรียน ซึ่งจะช่วยในวัตถุประสงค์ด้านการปฏิบัติเป็นหลัก การประเมินแฟ้มสะสมผลงานต้องกำหนดมิติการให้คะแนน (Scoring Rubrics) ตามเกณฑ์ที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดขึ้น การให้ระดับคะแนนมีทั้งการให้คะแนนเป็นรายชิ้นก่อนเก็บเข้าแฟ้มสะสมผลงาน และการให้คะแนนแฟ้มสะสมผลงานทั้งแฟ้ม ซึ่งมาตรฐานคะแนนนั้นต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน และมุ่งเน้นพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนมากกว่าการนำไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น

8.การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ เพื่อน ครู และผู้ปกครอง อาจทำได้หลายรูปแบบเช่น การจัดประชุมในโรงเรียนโดยเชิญผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาร่วมกันพิจารณาผลงาน การสนทนาแลกเปลี่ยนระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การส่งแฟ้มสะสมผลงานไปให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องช่วยให้ข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์นั้นนักเรียนจะต้องเตรียมคำถามเพื่อถามผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงงานของตนเอง ตัวอย่างคำถาม เช่น

- 1) ท่านคิดอย่างไรกับผลงานชิ้นนี้
- 2) ท่านคิดว่าควรปรับปรุงแก้ไขส่วนใดอีกบ้าง
- 3) ผลงานชิ้นใดที่ท่านชอบมากที่สุด เพราะอะไร ฯลฯ

9. การปรับเปลี่ยนผลงาน หลังจากทีนักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และได้รับคำแนะนำจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแล้ว จะนำมาปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น นักเรียนสามารถนำผลงานที่ดีกว่าเก็บเข้าแฟ้มสะสมผลงานแทนผลงานเดิม ทำให้แฟ้มสะสมผลงานมีผลงานที่ดี ทันสมัย และตรงตามจุดประสงค์ในการประเมิน

10. การประชาสัมพันธ์ผลงานของนักเรียน เป็นการแสดงนิทรรศการผลงานของนักเรียน โดยนำแฟ้มสะสมผลงานของนักเรียนทุกคนมาจัดแสดงร่วมกัน และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ครู และนักเรียนทั่วไปได้เข้าชมผลงาน ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง ผู้ที่เริ่มต้นทำแฟ้มสะสมผลงานอาจไม่ต้องดำเนินการทั้ง 10 ขั้นตอนนี้ อาจใช้ขั้นตอนหลัก ๆ คือ การรวบรวมผลงานและการจัดระบบแฟ้ม การคัดเลือกผลงาน และการแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อผลงาน

องค์ประกอบสำคัญของแฟ้มสะสมผลงาน มีดังนี้

1. ส่วนนำ ประกอบด้วย

- ปก
- คำนำ
- สารบัญ
- ประวัติส่วนตัว
- จุดมุ่งหมายของการทำแฟ้มสะสมผลงาน

2. ส่วนเนื้อหาแฟ้ม ประกอบด้วย

- ผลงาน
- ความคิดเห็นที่มีต่อผลงาน
- Rubrics ประเมินผลงาน

3. ส่วนข้อมูลเพิ่มเติม ประกอบด้วย

- ผลการประเมินการเรียนรู้
- การรายงานความก้าวหน้าโดยครู
- ความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเช่น เพื่อน ผู้ปกครอง

5.2 แบบบันทึกและแบบการประเมินต่างๆ

5.2.1 แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนรายบุคคล ระดับชั้น.....

สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	เกณฑ์การให้คะแนน			รวม (12)	ระดับคุณภาพ
		ความตั้งใจในการเรียน (4)	การตอบคำถาม (4)	การให้ความร่วมมือกับเพื่อนและผู้สอนในกิจกรรม(4)		
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนนดังตารางแนบท้าย

เกณฑ์การประเมินในการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
14-16	ดีมาก
11-13	ดี
8-10	พอใช้
0-7	ปรับปรุง

เกณฑ์การสรุปผลการประเมิน

นักเรียนที่ได้ระดับคุณภาพพอใช้ขึ้นไป ถือว่า ผ่าน

เกณฑ์การวัดและประเมินผลการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนรายบุคคล (Rubric)

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ต้องปรับปรุง (1)
1. ความตั้งใจในการเรียน	สนใจในการเรียน ไม่คุยหรือเล่นกันในขณะเรียน	สนใจในการเรียน คุยกันเล็กน้อยในขณะเรียน	สนใจในการเรียน คุยกันและเล่นกันในขณะเรียนเป็นบางครั้ง	ไม่สนใจในการเรียน คุยและเล่นกันในขณะเรียน
2. การตอบคำถาม	ร่วมตอบคำถามในเรื่องที่ครูถามและตอบคำถามถูกทุกข้อ	ร่วมตอบคำถามในเรื่องที่ครูถามและตอบคำถามส่วนมากถูก	ร่วมตอบคำถามในเรื่องที่ครูถามเป็นบางครั้งและตอบคำถามถูกเป็นบางครั้ง	ไม่ตอบคำถาม
3. มีส่วนร่วมในกิจกรรม	ร่วมมือช่วยเหลือเพื่อนและผู้สอนในการทำกิจกรรม	ร่วมมือช่วยเหลือเพื่อนและผู้สอนเป็นส่วนใหญ่ในการทำกิจกรรม	ร่วมมือช่วยเหลือเพื่อนและผู้สอนในการทำกิจกรรมเป็นบางครั้ง	ไม่มีความร่วมมือกับเพื่อนและผู้สอนในขณะทำกิจกรรม

5.2.2 แบบประเมินการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ระดับชั้น.....

สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	เกณฑ์การให้คะแนน				รวม (16)	ระดับ คุณภาพ
		การปฏิสัมพันธ์ กัน (4)	การสนทนา เรื่อง ที่กำหนด (4)	การติดต่อสื่อสาร (4)	พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม (4)		
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนนดังตารางแนบท้าย

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
14-16	ดีมาก
11-13	ดี
8-10	พอใช้
0-7	ปรับปรุง

เกณฑ์การสรุปผลการประเมิน

นักเรียนที่ได้ระดับคุณภาพพอใช้ขึ้นไป ถือว่า ผ่าน

เกณฑ์การวัดและประเมินผลการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนรายกลุ่ม (Rubric)

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ต้องปรับปรุง (1)
1. การปฏิสัมพันธ์กัน	ร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรม	ร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ในการทำกิจกรรม	ร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรมเป็นบางครั้ง	ไม่ให้ความร่วมมือในขณะทำกิจกรรม
2. การสนทนาเรื่องที่กำหนด	สนทนาตรงประเด็นครอบคลุมเนื้อหา	สนทนาตรงประเด็นครอบคลุมเนื้อหาบางส่วน	สนทนาตรงประเด็น	สนทนาไม่ตรงประเด็น
3. การติดต่อสื่อสาร	มีการปรึกษาครูและเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ	มีการปรึกษาครูและเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ เป็นส่วนใหญ่	มีการปรึกษาครูและเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ เป็นบางครั้ง	ไม่มีการปรึกษาครูและเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ
4. พฤติกรรมการทำงาน	มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม	มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มเป็นส่วนใหญ่	มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มเป็นบางครั้ง	ไม่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและไม่มีการแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม

5.2.3 บันทึกหลังการสอน

ด้านความรู้

.....

.....

.....

ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

.....

.....

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

.....

.....

ด้านอื่น ๆ (พฤติกรรมเด่นหรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ถ้ามี)

.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

บรรณานุกรม

- Leitung Fachtem Programme. นโยบายของมูลนิธิหมู่บ้านเด็กเพชतालोटซีเกี่ยวกับการศึกษาระหว่างวัฒนธรรม (ICE). Trogen Switzerland: มูลนิธิหมู่บ้านเด็กเพชतालोटซี, 2563. (เอกสารไม่ตีพิมพ์)
- นรินทร์ เจริญพันธ์. (2559). การจัดการเรียนการสอนแบบปฏิบัติการ (Active Learning). สืบค้น 13 มกราคม 2563, จาก https://km.buu.ac.th/article/frontend/article_detail/141
- บุรชัย ศิริมหาสาคร. (2545). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์
- พิมพ์พันธ์เดชะคุปต์. (2544) การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีและเทคนิคการสอน1. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- บุญสืบ โสโสม. การคำนึงถึงเรื่องเพศสภาพ: ประเด็นสำคัญสำหรับการปฏิบัติในคลินิก และการศึกษาพยาบาล. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา 16 (เมษายน 2560): 2-3.
- Mckinney, S. E. (2008, January). "Developing teachers for high-poverty schools: The role of the internship experience," Urban Education. 43 (1), 68-82. [Online]. Available: <http://www.eric.ed.gor>

คู่มือการจัดการเรียนผู้สอน

การจัดการเรียนรู้อะหว่างวัฒนธรรม ICE

